

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-248 /161

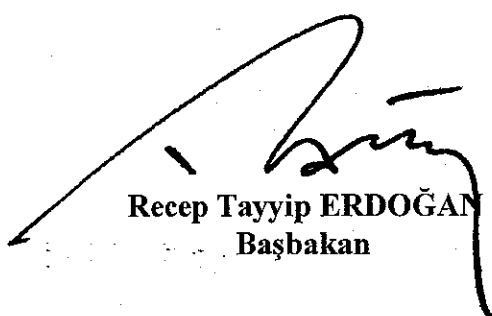
11 10/2011

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 8/11/2010 tarihinde kararlaştırılan "Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon		-Hukuk ve Adalet		
Esas Komisyon		Anayasa		
Tarih:		11 Ocak 2011		F.No: 1/998
Ad.Y.	Müdür	D.Bşk.	G.Sek.Y.	Gen.Sek.
Ab	Atk	Atk	Kellu	Atk
BAŞKAN				

GENEL GEREKÇE

Hukuk devleti ilkesini benimseyen çağdaş ülkelerde ilk akla gelen hukuk güvencesi; bunun teminatı olan yargı organlarının varlığı ve özellikle anayasa yargısıdır. Başlangıçta her ülke sistematğinde yer almayan anayasa yargısı, bugün hemen tüm çağdaş ülkelerde yerini bulmuştur. Anayasa mahkemeleri, kuvvetler ayrılığı rejiminde sistemin olası mahzurlarını giderici, onu mükemmele yaklaştıran bir fonksiyon icra etmektedir.

Anayasa mahkemelerinin temel amacı ve misyonu; Anayasada güvence altına alınan kural ve ilkelerin yasama organının tasarruflarıyla ihlâl edilmesini önlemek, en genel anlamda Anayasanın üstünlüğü ve bağlayıcılığıyla temel hak ve özgürlükleri güvence altına almaktır. Demokratik rejimlerde, Anayasa Mahkemesi Anayasaya, uluslararası anlaşmalara ve hukukun genel ilkelerine aykırı, hak ve özgürlükleri ihlâl edici yasal hükümleri hukuk sisteminden ayıklamayı amaç edindiğinden, demokrasi ve hukuk devletinin en önemli koruyucusu kabul edilmektedir. “Negatif kanun koyuculuk” olarak da nitelendirilen bu özellik, Türk Anayasa Mahkemesi bakımından da büyük önem taşımaktadır. Anayasa Mahkemesinin kendisine yüklenen bu görevleri hızlı, eksiksiz ve en iyi biçimde yerine getirebilmesi, verdiği kararları kamuya paylaşması ve Türk yargı camiasıyla kamuoyunda itibarlı bir konuma ulaşması, kararlarıyla uluslararası hukuk camiasında takdir görmesi; yargısal, fiziksel ve kurumsal yapısının da gözden geçirilmesini, Başkan ve üyeleriyle diğer mensuplarının özlük haklarının yabancı emsallerine paralel biçimde iyileştirilmesini, yarım asra yakın bir uygulamanın görülen aksaklıklarının düzeltilmesini gerekli kılmaktadır.

İlk kez 1961 Anayasasının 145 ilâ 152 nci maddeleriyle düzenlenen Anayasa Mahkemesi, 22/4/1962 tarihli ve 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunla hayatıyet bulmuş; 1982 Anayasasının 146 ilâ 153 üncü maddeleriyle yeniden anayasal sistem içinde yerini almış ve 10/11/1983 tarihli ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunla da yeni Anayasaya uygun bir teşkilatlanmaya gitmiştir. Halkoyuyla kabul edilerek yürürlüğe giren 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanunla da, Anayasanın 146, 147, 148 ve 149 uncu maddelerinde yapılan değişikliklerle Anayasa Mahkemesinin yapısı ve görevlerinde önemli değişime gidilmiştir. Bu meyanda ;

- a) Mahkemede ki asıl ve yedek üye ayırımına son verilmiştir.
- b) Mahkemenin üye sayısı 15'ten 17'ye çıkarılmıştır.
- c) Üyelerin geldikleri kontenjan ve kaynaklarda düzenleme yapılmıştır.
- ç) Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne üç Mahkeme üyesini seçme yetkisi verilmiştir.
- d) Cumhurbaşkanına, yüksek kademe yöneticileri ve avukatların yanı sıra, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından da üye seçebilme imkânı tanınmıştır.
- e) Anayasa Mahkemesi üyeliği süresi 12 yıl olarak öngörülmüştür.
- f) Anayasa Mahkemesine, mevcut görevlerine ilaveten “bireysel başvuruları karara bağlamak” görevi verilmiştir.
- g) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanının da görevleriyle ilgili hususlardan dolayı Yüce Divan'da yargılanmaları ilkesi benimsenmiştir.
- ğ) Bireysel başvuruların sonuçlandırılması için Mahkemenin iki Bölüm halinde çalışması esası öngörülmüştür.
- h) Yüce Divan kararlarına karşı yeniden inceleme olanağı getirilmiştir.

Son Anayasa değişiklikleriyle meydana gelen ve yukarıda açıklanan bu durum ile 48 yıllık uygulamanın tecrübeleri karşısında, yeni bir Anayasa Mahkemesi teşkilat kanununun hazırlanması zorunluluğu hasıl olmuştur. Bu nedenle, çağdaş ülkeler anayasa mahkemelerinin uygulamalarıyla bu mahkemelerin mensuplarının özlük hakları dikkate alınmak ve Anayasa yargısının mahiyet itibarıyla diğer yargı kollarından farklılığı ve özelliği de gözetilmek suretiyle, Anayasa Mahkemesinin Anayasayla yüklenen yeni görevlerini en iyi biçimde yerine getirebilmesini teminen bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Amaç ve kapsam maddesidir.

MADDE 2- Maddede bu Kanunun uygulanmasında geçerli olan bazı kavramların tanımlarına yer verilmiştir.

MADDE 3- Madde ile, 7/5/2010 tarihli ve 5982 sayılı Kanunla Anayasada yapılan değişiklikler de dikkate alınarak Mahkemenin görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

MADDE 4- Madde kapsamında, Mahkemenin genel bütçe içinde kendi bütçesi ile yönetileceği esası getirilerek, buna ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir.

MADDE 5- Maddede, Mahkeme Genel Kurulu tarafından kabul edilecek İçtüzükle düzenlenecek konular belirtilmiştir. İçtüzüğün Resmî Gazete'de yayımlanacağı öngörülmüştür.

MADDE 6- Madde kapsamında, Anayasanın 146 ncı maddesinde yapılan değişiklikler çerçevesinde Mahkemenin oluşumu ve üyelerin seçilme yeterliliği düzenlenmiştir.

MADDE 7- Maddeyle, Anayasanın 146 ncı maddesinde yapılan değişiklikler çerçevesinde Mahkemeyi oluşturan üyelerin seçimi düzenlenmiştir.

Birinci fıkraya göre Türkiye Büyük Millet Meclisi, iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; bir üyeyi baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden seçecektir.

İkinci fıkraya göre Cumhurbaşkanı, üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukuk bilim dallarından olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan ve kendi üyesi olmayan öğretim üyeleri arasından göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçecektir.

Üçüncü fıkrada Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulu ve baro başkanlarınca Mahkeme üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerin usûl ve esasları düzenlenmiştir. Ayrıca zaman kaybının önlenmesi amacıyla seçimlerin tek turlu yapılması öngörülmüştür.

MADDE 8- Maddede, Mahkeme üyeliğine seçimin ardından seçilen üyelere tebligat yapılması, yayımlanması ve seçilenlerce bu görevin kabul edilmemesi konuları Anayasanın 146 ncı maddesindeki değişiklikler dikkate alınarak hükme bağlanmıştır.

MADDE 9- Maddeyle, üyelerin görevlerine başlamadan önce Başkanın daveti üzerine Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan, yüksek yargı organları başkan ve başsavcılar, Adalet Bakanı ve devlet protokolünde yer alan diğer üst düzey görevliler ile emekli üyelerden katılanların huzurunda Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri önünde and içecekleri düzenlenmiştir.

And metni maddede gösterilen şekilde yeniden kaleme alınmıştır.

MADDE 10- Maddeye göre, Anayasanın 147 nci maddesi gereğince Mahkeme üyeleri oniki yıl için seçilirler. Bir kimse iki defa üye seçilemez. Başkan ve üyeler azlolunamaz, kendileri istemedikçe görev süreleri dolmadan veya 65 yaşından önce emekliye sevk edilemezler. Bir üyenin üyeliği, 12 yıllık görev süresi bitmeden 65 yaşını doldurması hâlinde yaş haddi nedeniyle kendiliğinden sona erecektir.

Başkan ve üyelerin görevleri yalnızca Anayasada ve bu Kanunda öngörülen hâllerde sona erecektir.

MADDE 11- Maddeyle üyeliğin boşalması ve sona ermesi konuları düzenlenmiştir. Maddenin birinci fıkrasında, bir üyenin görev süresinin dolacağı tarihten iki ay önce başlatılacak süreçle boşalan üyelik kaynağından 7 nci maddedeki usûle göre seçim yapılması öngörülerek, üye seçimi nedeniyle oluşacak zaman kayıplarının önüne geçilmesi ve Mahkemenin çalışmalarına işlerlik kazandırılması amaçlanmıştır.

İkinci fıkrada, Başkan ve üyelerin yazılı olarak emekliliklerini isteyebilecekleri, müddet ve kabule bağlı olmaksızın görevlerinden çekilebilecekleri, seçildikleri tarihten itibaren 12 yılın sonunda ve her hâlükârda 65 yaşlarını doldurunca emekliye ayrılacakları öngörülmüştür.

Üçüncü fıkrada, Başkan ve üyeliğin birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen durumlar dışında sona ereceği üç ayrı hâl belirtilmiştir. Buna göre Başkanlık ve üyelik; 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa göre hâkimlik ve savcılık mesleğinden çıkartılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giyilmesi veya Türk vatandaşlığının kaybedilmesi hâlinde kendiliğinden; görevin sağlık bakımından yerine getirilemeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla kesin olarak anlaşılmaması hâlinde Anayasa Mahkemesi üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararıyla ya da 19 uncu maddeye göre Genel Kurulun kararıyla üyelikten çekilmeye davet cezası verilen üyenin kendiliğinden çekilmesi veya istifa etmiş sayılması hâllerinde sona erer.

Dördüncü fıkrada, görev süresini tamamlayan ancak emeklilik şartlarını taşımayan Başkan ve üyelere, herhangi bir gelir getirici faaliyette bulunmamak kaydıyla 5510 sayılı Kanunun emekliye ayrılmadaki yaş ve hizmet süresine ilişkin asgarî koşullarına ulaşıncaya kadar son aylıklarının net tutarlarının üçte ikisinin tazminat olarak Mahkeme bütçesinden ödeneceği, aylıklarda meydana gelen değişikliklerin bu ödemede dikkate alınacağı öngörülmüştür. Ancak tazminat ödenebilmesi için 5434 sayılı Kanunun mülga ek 76 ncı maddesine göre emekli keseneklerinin her ay ilgili tarafından Sosyal Güvenlik Kurumuna ödenmesi, bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere ise anılan tazminatın ödenmeyeceği öngörülmüştür.

MADDE 12- Maddede, Başkan ve başkanvekilleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Başkanvekilinin seçimine ilişkin usûl ve esaslar ile görev süreleri belirtilmiş, diğer hususların ise İçtüzükle düzenleneceği öngörülmüştür.

MADDE 13- Maddede, Anayasada yapılan değişiklikler de dikkate alınarak Başkanın görev ve yetkileri belirtilmiştir.

MADDE 14- Maddeyle, Mahkeme başkanvekillerinin görev ve yetkileri düzenlenmiştir. Anayasanın 146 ncı maddesinde yapılan değişiklikle Mahkemeye iki başkanvekilinin seçimi öngörülmüştür. Bu bağlamda başkanvekillerinin görevleri ile Başkanlığın boş olması veya Başkanın mazeretli ya da izinli olması hâllerinde Başkana ait görev ve yetkilerin kimler tarafından yerine getirileceği düzenlenmiştir.

MADDE 15- Madde kapsamında, Mahkeme üyelerinin yükümlülükleri sayılmış; sportif, sosyal ve kültürel amaçlı derneklerdeki üyelik hâlinin, yönetim ve denetim kurullarında görev almamak koşuluyla görev olarak nitelendirilemeyeceği belirtilmiştir.

MADDE 16- Maddeyle, Başkan ve üyeler hakkında inceleme ve soruşturma yapılmasına ilişkin usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

Maddenin birinci fıkrasında, Başkan ve üyeler hakkında görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia olunan suçlar ile kişisel suçları ve disiplin eylemleri nedeniyle inceleme ve soruşturma yapılmasının usûl ve esasları hükme bağlanmıştır. Belirtilen konularda soruşturma açılması Genel Kurulun kararına bağlıdır. İstisnai olarak ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde, soruşturma genel hükümlere göre yürütülecektir.

İkinci fıkra göre, müstear adla yapılan ya da yapıldığı anlaşılan, imzasız, adresiz yahut belli bir olayı ve nedeni içermeyen, delil ve dayanakları gösterilmeyen ihbar ve şikâyetlerin Başkan tarafından işleme konulmayacağı öngörülerek, haksız isnatlardan Başkan ve üyelerin korunması amaçlanmıştır.

Üçüncü fıkra göre, Başkan gereken hâllerde işi Genel Kurula götürmeden önce üyelerden birine ön inceleme yaptırabilir. Bu Kanunun 2 nci maddesindeki tanım çerçevesinde, üye kavramına başkanvekillerinin de girdiği açıktır.

Dördüncü fıkra göre, konu Başkan tarafından gündeme alınarak Genel Kurulda görüşülecektir.

Beşinci fıkra göre, Genel Kurul tarafından soruşturma açılmasına karar verildiği takdirde üç üyeden oluşan Soruşturma Kurulu seçilecektir. Fıkra Soruşturma Kurulunun yetkileri belirtilmiştir.

Altıncı fıkra göre, ön inceleme yaptırılması, Soruşturma Kurulunun oluşturulması, soruşturma yapılması ve gereken diğer kararların verilmesine dair esaslar İçtüzükle düzenlenecektir.

Yedinci fıkra göre, Başkan hakkında soruşturma yapılması durumunda, Başkan tarafından yapılması gereken işlemler kıdemli Başkanvekili tarafından yürütülecektir.

MADDE 17- Maddenin birinci fıkrasına göre, ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü hâli istisna olmak üzere, görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia edilen suçları ve kişisel suçları nedeniyle Başkan ve üyeler hakkında koruma tedbirlerine karar verilemeyecektir. Koruma tedbirleri; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda öngörülen yakalama, gözaltına alma, tutuklama, adli kontrol, arama, iletişimin denetlenmesi gibi konuları kapsamaktadır.

İkinci fıkra, ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü hâllerinde soruşturmanın genel hükümlere göre yürütüleceği ve iddianame hazırlanması hâlinde kovuşturmanın Yargıtay Ceza Genel Kurulunca yapılacağı düzenlenmektedir.

Maddenin diğer fıkralarında görevden doğan veya görev sırasında işlendiği iddia edilen suçlar ile kişisel suçlarda Soruşturma Kurulunun koruma tedbirlerini talep etmesi, Genel Kurulun bu konudaki yetkisi, Soruşturma Kurulunun soruşturma sonunda vereceği kararlar ve devamında yapılacak işlemler açıklanmıştır.

MADDE 18- Madde kapsamında, Başkan ve üyeler hakkında yapılacak disiplin soruşturması işlemleri düzenlenmiştir. Başkan ve üyelerin, hâkimliğin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan ya da hizmetin aksamasına yol açan hâl ve hareketlerinden dolayı, bu Kanunun 16 ncı maddesinde belirtilen kurallar çerçevesinde disiplin soruşturması yapılacaktır.

Maddede ceza soruşturma ve kovuşturması yapılmasının disiplin işlemi yapılmasına engel olmayacağı hükmü yanında, disiplin soruşturmasına ilişkin süreler, Soruşturma Kurulunun görev ve yetkileri ile fiilî veya hukukî imkânsızlık nedeniyle toplanamama durumlarında Genel Kurulun oluşum şekli belirtilmiştir.

MADDE 19- Maddede, Başkan ve üyeler hakkında yapılacak disiplin soruşturması sonunda eylemin niteliğine göre verilecek disiplin cezaları ile üyelikten çekilmeye davet edilme cezasının usûl ve esasları ile sonucu gösterilmiştir.

MADDE 20- Maddede, Anayasa Mahkemesinin teşkilâtı açıklanmıştır.

MADDE 21- Maddede, Genel Kurulun oluşumu, görevleri ve Başkan veya belirleyeceği başkanvekili başkanlığında en az oniki üye ile toplanacağı hükmü düzenlenmiştir.

MADDE 22- Madde kapsamında, Mahkemede bireysel başvuruları karara bağlamak üzere bir başkanvekili başkanlığında yedişer üyesi olan iki Bölüm oluşturulacağı; Bölümlerin, bir başkanvekilinin başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanacağı, üyelerin geliş kaynakları ve uzmanlıkları gözetilerek hangi Bölümde çalışacaklarının başkanvekillerinin görüşü alınarak Başkan tarafından belirleneceği, bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için oluşturulacak Bölümlere bağlı komisyonların çalışma usûl ve esaslarının İçtüzükle düzenleneceği belirtilmiştir.

MADDE 23- Maddenin birinci fıkrasında, Başkanlığa bağlı olarak Genel Sekreterlik biriminin kurulacağı ve buna bağlı birimlerin çalışma esaslarının Yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

İkinci fıkra, Genel Sekreterin Başkan tarafından raportörler arasından atanacağı, atama kararının Resmî Gazetede yayımlanacağı ve Genel Sekreterin görevde olmaması hâlinde yerine vekâlet edilmesi hususu düzenlenmiştir.

Üçüncü fıkra, Genel Sekreterin görev ve yetkileri düzenlenirken, dördüncü fıkra, Başkan tarafından raportörler arasından üç Genel Sekreter yardımcısının atanacağı, bunların görevleri ve aralarındaki işbölümünün Yönetmelikle düzenleneceği öngörülmüştür.

MADDE 24- Maddede, Mahkemede yargısal ve idarî çalışmalara yardımcı olmak üzere yeteri kadar raportörün görevlendirileceği ya da atanacağı hükmüyle birlikte, raportör olabilmenin şartları belirtilmiştir.

Maddeyle, 2949 sayılı Kanunda düzenlenen görevlendirme yöntemi yanında, atama şeklinde raportör istihdamı da öngörülmüştür.

MADDE 25- Madde kapsamında, raportörlerin görevlendirilmesinin usûl ve esasları, görevlendirilenler de dahil olmak üzere raportörlerin aylık ve diğer malî haklarının Mahkeme bütçesinden ödeneceği, görevlendirilen raportörlerin kanunî izin haklarına, sağlık ve tedavi işlerine ilişkin işlemlerin Başkanlıkça yürütüleceği ve sicillerine işlenmek üzere kurumlarına bildirileceği öngörülmüştür.

Maddede, bu Kanunun 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen raportörlerin, usûlde paralellik ilkesi gereğince görevlendirilmelerinde izlenen yöntemle raportörlük görevinden ayrılacakları, görevlerinden ayrılmalarından sonra tâbi oldukları kanunlara göre yapılacak atamalarında taşıdıkları derece ve kıdem, Mahkemedeki çalışmaları ile kendi isteklerinin dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Madde kapsamında ayrıca, 24 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen raportörlerden talepte bulunanlardan, talepleri Başkanlıkça uygun görülenlerin Mahkeme raportörü olarak atanacakları ve bu şekilde ataması yapılan raportörlerin önceki kurumlarıyla ilişkilerinin kesileceği; görevlendirilen raportörlerin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ve şahsî suçları ile disiplin eylemlerinden dolayı Başkanın bildirmesi üzerine, bağlı bulundukları kurumlarca ve kendileriyle ilgili mevzuat hükümleri uyarınca işlem yapılacağı öngörülmüştür.

MADDE 26- Maddede, raportörlerin görevleri belirtilmiş; Başkanın gerektiğinde raportörlere tanık veya uzman dinleme ve benzeri görevler verebileceği, komisyonlarda görevlendirebileceği, Başkanın izin vermesi koşuluyla maddede sayılan yerlerde raportörlerin ders, kurs ve konferans verebileceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 27- Maddede, Mahkeme bünyesinde raportör yardımcısı istihdamına ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Anayasanın 148 inci maddesinde yapılan değişiklikle getirilen bireysel başvuru hakkı nedeniyle Mahkemede ihtiyaç duyulan yargısal ve idarî çalışmalara yardımcı olmak üzere, bu Kanunla ilk defa Mahkemeye raportör yardımcısı atanması öngörülmüştür.

Maddede raportör yardımcılarının nitelikleri, giriş sınavını oluşturan yazılı sınav ve mülakata ilişkin usûl ve esaslar, sınav sonrasına ilişkin hükümler, raportör yardımcılarının adaylık süresi, raportörlüğe atanabilmeleri ile Yönetmelikle düzenlenecek hususlar açıklanmıştır. 657 sayılı Kanun hükümlerine tâbi olarak yükselme işlemleri yapılacak olan raportör yardımcılarının raportörlüğe atanmaları hâlinde, derece yükselme sürelerinin iki yıl olduğu düzenlenmiştir.

MADDE 28- Maddeyle, Başkan, üyeler ve 24 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılanlar hariç olmak üzere, Mahkemede istihdam edilen personelin disiplin işlerini yürütecek Yüksek Disiplin Kurulu düzenlenmiştir. Ayrıca disiplin cezası gerektirecek hâller ve verilecek cezalarda, 657 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

MADDE 29- Maddede, Mahkemenin hizmet birimleri gösterilmiştir.

MADDE 30- Maddede, Mahkemenin görevlerini yerine getirirken hukukî, idarî ve malî alanlarda çalışmak üzere yeterli sayıda personel istihdam edeceği ve bunlar hakkında 657 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

MADDE 31- Maddeyle, Anayasa ve bu Kanunda verilen görevlerin yerine getirilmesi için ihtiyaç görülmesi hâlinde, diğer kamu kurumlarında görev yapan personelin hukukî statülerine bakılmaksızın bir yıla kadar Mahkemede geçici olarak görevlendirilebileceği düzenlenmiş ve görevlendirme sürelerinin ihtiyaç hâlinde altı aylık dönemler hâlinde uzatılabilmesine imkân sağlanmıştır. Kendilerinden talepte bulunulan kurumların bu talebi on gün içinde yerine getirecekleri hükme bağlanırken, ayrıca bu şekilde görevlendirilecek personele yapılacak ödemeler belirtilmiştir.

MADDE 32- Maddede, Mahkemede sözleşmeli olarak basın müşaviri ve tercüman çalıştırılabilmesi hükme bağlanmıştır.

MADDE 33- Maddeyle, Mahkemenin ihtiyaç duyduğu alanlarda zaruri ve istisnai hâllere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgi ve ihtisasını gerektiren işlerde 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca belirlenen parasal limitlere tâbi olunmaksızın, aynı Kanunun doğrudan teminle ilgili 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında kabul edilen şekilde hizmet satın alma imkânı getirilmiştir.

MADDE 34- Maddeyle, Anayasada yapılan değişiklikle Mahkemenin görevleri arasına dâhil edilen bireysel başvuru nedeniyle oluşabilecek iş yükü gözetilerek hizmetin aksamadan verimli bir şekilde yürütülebilmesi amacıyla, Mahkemenin taşra teşkilâtının da bulunmaması dikkate alınarak, Mahkemenin hizmet birimlerinde çalışan 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi personelden hizmetinden yararlanılamayanların, Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın uygun görmesi üzerine, iktisap ettikleri kadro ve aylığa uygun olarak Adalet Bakanlığınca Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtındaki görevlere atanabilmelerine

imkân sağlanmıştır. Raportör yardımcılığına atananlar, bu madde kapsamının dışında tutulmuştur.

MADDE 35- Maddede, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İttüzüğünün veya bunların belirli madde ya da hükümlerinin esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla iptal davası açmaya yetkili olanlar sayılmıştır.

MADDE 36- Maddede, şekil bozukluğuna dayanan iptal davalarının kapsamı, sınırları ve incelenmesi gösterilmiştir.

MADDE 37- Maddede, iptal davasını açma süreleri gösterilmiştir.

MADDE 38- Maddeyle, iptal davası açılmasında temsil ve uyulması gereken esaslar düzenlenmiştir.

MADDE 39- Maddede, Kanunun 38 inci maddesinde gösterilen hususları taşımayan dava dilekçeleri hakkında yapılacak işlemler gösterilmiştir.

MADDE 40- Maddeyle, itiraz yolu başvurularında uyulması gereken usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

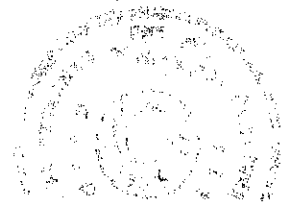
MADDE 41- Maddeyle, Mahkemenin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla Mahkemeye başvurulamayacağı, başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusunun bu dosyalar için de bekletici mesele sayılacağı öngörülmüştür.

MADDE 42- Maddede, Anayasaya aykırılığı ileri sürülemeyecek düzenlemeler sayılmıştır.

MADDE 43- Maddeyle, iptal ve itiraz başvurularının dosya üzerinden inceleneceği ve Mahkemece gerekli görülmesi hâlinde ilgililerin bilgilerine başvurulacağı düzenlenmiştir. Ayrıca Mahkemenin Anayasaya aykırılığı tespit ederken ileri sürülen gerekçelere dayanma zorunluluğunun olmadığı, taleple bağlı kalmak kaydıyla başka gerekçe ile de Anayasaya aykırılık kararı verebileceği, madde veya hükümlerin iptalinin kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya TBMM İttüzüğünün bazı hükümlerinin veya tamamının uygulanmaması sonucunu doğurması hâlinde, keyfiyet gerekçede belirtilmek şartıyla, uygulama kabiliyeti kalmayan öteki hükümlerinin veya tümünün iptaline Mahkemece karar verilebileceği öngörülmüştür.

MADDE 44- Madde kapsamında, Mahkemenin müzakerelerinin gizli olduğu, Başkanın uygun göreceği teknik araçlarla kayıt yapılabileceği, bu kayıtların muhafazası ve kullanımına ilişkin esasların Yönetmelikle düzenleneceği, müzakerelerin düzeni ve yönetiminin Başkan veya kendisinin toplantıya katılmaması hâlinde görevlendireceği başkanvekili tarafından sağlanacağı, üyelere talep sırasına göre söz verileceği belirtilmiştir.

MADDE 45- Maddeyle Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkının esasları düzenlenmiştir. Anayasanın 148 inci maddesi gereğince herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından ihlâl edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilecektir. Ancak bu yola başvurulabilmesi için öncelikle diğer yargısal ve idarî başvuru yollarının tüketilmesi zorunludur.

MADDE 46- Maddeyle bireysel başvuru hakkına sahip olanlar düzenlenmiştir. Bireysel başvuru hakkı, ihlâl yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmâl nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenlere tanınmıştır. Bireysel başvurunun hukukî niteliği, söz konusu işlem ve eylemler nedeniyle ilgilinin şahsına ait bir hakka yönelik mevcut ve doğrudan bir ihlâlin varlığını gerektirmektedir. Bu nedenle potansiyel hak ihlâli iddiasına dayanan ya da başvuranın kendi haklarıyla ilgili olmayan hususlar bireysel başvuru konusu edilemez.

Bireysel başvurunun kamu gücünün kullanılmasından kaynaklanan hak ihlâllerine karşı tanınan bir yol olması nedeniyle, kamu tüzel kişilerine bireysel başvuru hakkı tanınması, bu anayasal kurumun hukukî niteliği ile bağdaşmamaktadır. Özel hukuk tüzel kişilerine ise yalnızca tüzel kişiliğe ait haklarının ihlâl edildiği gerekçesiyle bireysel başvuru hakkı verilmektedir. Özel hukuk tüzel kişilerinin kendi tüzel kişilikleri ile ilgili olmayan, üye ya da mensuplarına yönelik ihlâl iddiaları, bireysel başvurunun kapsamı dışındadır.

Öte yandan, Anayasanın herkese tanıdığı temel hak ve özgürlüklere ilişkin olarak, yabancıların da bireysel başvuru haklarının bulunduğu açıktır. Ancak yalnızca Türk vatandaşlarına tanınan Anayasal haklara ilişkin yabancılar bireysel başvuru hakkına sahip değildir.

MADDE 47- Maddede bireysel başvurunun yapılış usûlü düzenlenmiştir. Buna göre bireysel başvurular doğrudan ya da mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılabilir. Ancak süreç içindeki teknik gelişmeler ve işleyişteki gerekliliklerin gözetilerek ilâve başvuru yöntemlerinin içtüzük değişikliği vasıtasıyla kabulüne imkân tanınmıştır.

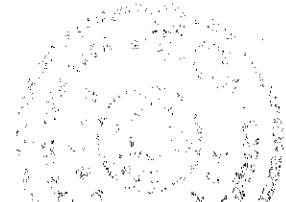
Bireysel başvuru için başvurma harcının ödenmesi zorunlu tutularak, gereksiz başvurular ile Mahkemenin zaman ve emek kaybının önüne geçilmesi hedeflenmiştir. Ekonomik durumu nedeniyle bu harcı karşılayamayacak olanların adli yardımdan yararlandırılmaları imkânı bulunduğundan, bu harcın bireylerin hak arama özgürlüğünü kısıtlamayacağı düşünülmektedir.

Maddede dilekçede bulunması ve bu dilekçeye eklenmesi gerekli hususlar düzenlenmiştir. Başvurunun avukat aracılığıyla yapılması zorunluluğu olmamakla birlikte, şayet başvuru bir avukat tarafından temsil ediliyorsa usûlünce tanzim edilmiş vekâletnamenin sunulması da gerekmektedir.

Bireysel başvurunun kişisel ve güncel bir temel hak ihlâlinin ortadan kaldırılmasına yönelik bir anayasal kurum olması, başvuruların belirli bir sürede yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bireysel başvurunun gerçek bir güvence teşkil edebilmesi, ihlâlin ve sonuçlarının ortadan kaldırılabilir nitelikte olmasıyla yakından ilintilidir. Bu nedenle başvurunun, kanun yollarını tüketen nihai işlemin başvurucaya tebliğ edildiği tarihten veya kanun yolu öngörülmemişse ihlâlin öğrenildiği tarihten başlayarak otuz gün içinde yapılması öngörülmüştür.

Haklı mazeretleri nedeniyle süresi içinde başvuramayanların, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilmelerine imkân tanınmıştır. Bu durum Mahkeme tarafından öncelikle incelenerek, başvuranın mazeretinin kabulü ya da reddine karar verilecektir.

Diğer yandan başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Mahkeme yazı işleri tarafından eksikliğin giderilmesi için başvuran ya da vekiline onbeş günü geçmemek üzere geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği ihtar yapılarak süre tanınacaktır. Başvuranın söz konusu eksikliği tamamlamaması, hak arama konusunda istekli olmadığını göstereceğinden, başvurusunun reddine karar verilecektir.

MADDE 48- Maddeyle bireysel başvuruların kabul edilebilirlik şartları ve incelenmesi düzenlenmektedir. Bireysel başvuruların kabul edilebilirliğine ilişkin şartlar 45 ilâ 47 nci maddelerde düzenlenmiştir. Bu şartları taşımayan başvurulara ilişkin kabul edilemezlik kararı verilecektir.

Başvurunun kabul edilebilirliğine ilişkin yukarıda sayılan şartların yanında, Anayasanın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımayan başvuruların, başvuranın önemli bir zarara uğramaması hâlinde Mahkeme tarafından incelenmeksizin reddedilebilmesi öngörülmüştür.

Bireysel başvurulara ilişkin kabul edilebilirlik incelemesi Bölümlere bağlı olarak görev yapan komisyonlara verilmiştir. Kabul edilemezlik kararının başvuruya ilişkin nihai karar niteliğinde olması nedeniyle, bu kararın komisyonlarca oybirliği ile alınması öngörülmüştür. Oybirliği sağlanamayan dosyaların ise Bölümlerce karara bağlanması kabul edilmiştir.

Kabul edilemezlik kararları kesin nitelikte olup, bu kararların ilgililere tebliği gerekmektedir.

Kabul edilebilirlik incelemesinin usûl ve esasları ile ilgili diğer hususların düzenlenmesi İçtüzüğe bırakılmaktadır.

MADDE 49- Maddeyle bireysel başvuruların esastan incelenme aşaması düzenlenmektedir. Kabul edilebilirliğine karar verilen bireysel başvuruların esastan incelemesinin Bölümler tarafından yapılması öngörülmüştür. Bölümler arasındaki iş yükünün dengeli bir şekilde dağıtılması için gerekli önlemler Başkan tarafından alınacaktır.

Bireysel başvurunun kabul edilebilirliğine karar verilmesi hâlinde, başvuru esnasında sunulanların dışında gerekli görülen bilgi, belge ve delillerin başvurandan, diğer ilgililerden ve özellikle de kamu otoritelerinden istenilmesi öngörülmüştür. Bireysel başvurularda kamu adına yapılması gereken savunmaların Adalet Bakanlığınca koordine edilmesi öngörülmektedir.

Komisyonlara ve Bölümlere bireysel başvuruları incelerken her türlü araştırma ve incelemeyi yapabilme, bilirkişi incelemesi ya da keşif yaptırılmasına karar verebilme imkânı tanınmıştır.

Bireysel başvurular esas itibarıyla dosya üzerinden incelenecektir. Bununla birlikte, gerekli görüldüğü durumlarda duruşma yapılmasına da karar verilebilecektir.

Öte yandan esas inceleme aşamasında, başvuranın temel haklarının korunması için zorunlu görülen tedbirlerin Bölümlerce re'sen veya başvuranın talebi üzerine alınabilmesi imkânı getirilmiştir. Tedbire karar verilmesi hâlinde de, esas hakkındaki kararın en geç altı ay içinde Resmî Gazete'de yayımlanması gerekmekte olup, aksi takdirde ihtiyati tedbir kararının kendiliğinden kalkacağı düzenlenmiştir.

Bölümlere, bireysel başvuru incelemesi sırasında temel hak ihlâlinin kanun veya kanun hükmünde kararname hükmünden kaynaklandığı kanaatine varmaları durumunda, bu düzenlemelerin iptali istemiyle konuyu itiraz yoluyla Genel Kurula götürme imkânı tanınmıştır.

Bireysel başvuru yolunun niteliği itibarıyla bir temyiz yolu olmadığı dikkate alındığında, olağan kanun yollarında gözetilmesi gereken hususların burada inceleme konusu yapılmamasının gereği açıktır.

Bireysel başvuruların incelenmesinde, Kanun ve İçtüzükte hüküm bulunmayan hâllerde, ilgili usûl kanunlarının kıyasen uygulanacağı öngörülmektedir. Esas hakkında incelemenin usûl ve esasları ile ilgili diğer hususların İçtüzükle düzenleneceği hükme bağlanmıştır.

MADDE 50- Maddeyle bireysel başvuru incelemeleri sonucunda verilecek kararlara ilişkin hususlar düzenlenmektedir. Bölümlerce yapılan esas inceleme sonunda başvurunun hakkının ihlâl edildiğine ya da edilmediğine karar verilmesi öngörülmüş olup, ihlâl kararı verilmesi hâlinde ihlâlin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere de hükmedilebileceği düzenlenmiştir.

Bölümce tespit edilen ihlâlin bir mahkeme kararından veya idari işlemten kaynaklanması durumunda, ihlâle neden olan karar ya da idari işlemin iptaline karar verilebilecektir. Kararın iptal edilmesi kendiliğinden hak ihlâlini ortadan kaldırmazsa yargılamanın yeniden yapılmasına hükmedilmesi imkânı da bulunmaktadır.

İhlalin bir kamu gücünün kanunen yapması gereken bir işlemi ihmal etmesinden kaynaklandığı belirlenmişse, buna ilişkin işlemin nasıl yapılacağı düzenlenmektedir.

Öte yandan, başvuranın temel bir hakkının ihlâl edilmesi sonucunda maddi ya da manevi zarara uğradığı tespit edilirse, Bölümlerce zararın tazminine resen karar verilebileceği gibi bunun belirlenmesi için genel mahkemelerde dava açılmasına da hükmedilebilecektir.

Bireysel başvurulara ilişkin Mahkeme kararlarının ilgililer yanında Adalet Bakanlığına da tebliği öngörülmüştür. Ayrıca bu kararların Mahkemenin internet sayfasında ve Resmî Gazete’de de yayımlanması esası benimsenmiştir.

Bölümlerin esas hakkındaki kararlarının kesin olduğu; yasama, yürütme ve yargı organları ile gerçek ve tüzel kişileri bağladığı vurgulanmıştır.

Komisyonlar veya Bölümler arasında meydana gelen içtihat farklılıklarının Genel Kurul tarafından nihai olarak çözüme bağlanacağı öngörülmüştür.

MADDE 51- Madde kapsamında, başvuranlar tarafından bireysel başvuru hakkının açıkça kötüye kullanıldığının Mahkemece tespiti halinde, başvuranlarca yargılama giderlerinin ödenmesine hükmedilmesi imkânı getirilmektedir.

MADDE 52- Maddeyle, siyasî parti kapatma davalarının görülme usûl ve esasları ile karar nisabı düzenlenmiştir.

MADDE 53- Maddeyle, siyasî partiler hakkında ihtar verilmesi talebiyle yapılan başvuruların inceleme usûl ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 54- Maddeyle, yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı yapılacak iptal başvuruları ile bunların inceleme usûl ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 55- Maddeyle, siyasî partilerin malî denetiminde Sayıştaydan yardım alınması ve bu kapsamda düzenlenen raporların karara bağlanmasının usûl ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 56- Maddeyle, siyasî partilerin malî denetiminde yapılan ilk ve esas incelemenin usûl ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 57- Maddeyle, Yüce Divan yargılamalarında uyulacak usûl ve esaslar düzenlenmiştir.

MADDE 58- Maddeyle, Yüce Divan yargılaması sonucunda verilen kararlara karşı yeniden inceleme başvurusunda bulunulması ve incelemenin usûl ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 59- Maddede, Başkan ve üyelerin Mahkemede görülen dava ve işlere katılmalarına engel oluşturan durumlar sayılmıştır.

MADDE 60- Maddeyle, Başkan ve üyelerin davaya bakmalarının reddedilme sebepleri, bunların incelenmesi, reddin kötü niyetle yapılması hâlinde yapılacak işlemler düzenlenmiştir.

MADDE 61- Maddeyle, Başkan ve üyelerin dava ve işlere bakmaktan çekinmeleri durumunda, konu hakkında Genel Kurulun kesin karar vereceği düzenlenmiştir. Genel Kuruldaki bu görüşmelere çekinme talebinde bulunan Başkan veya üyenin de iştirak edebilmesi, ancak oy haklarının bulunmaması öngörülmüştür.

MADDE 62- Madde kapsamında, Mahkemenin, kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında kamu idareleri, kamu görevlileri, bankalar ile diğer gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışmaya, bilgi ve belge istemeye, gerekli gördüğü her türlü belge, kayıt ve işlemi incelemeye, bilgi almak üzere her derece ve sınıftan kamu görevlileri ile ilgilileri çağırma, idare ve diğer tüzel kişilerden temsilci istemeye yetkili olduğu, Mahkemenin bu taleplerini belirtilen süre içinde yerine getirmeyenler hakkında genel hükümlere göre doğrudan soruşturma yapılacağı düzenlenmiştir.

Maddede ayrıca, Mahkemenin bakmakla görevli olduğu dava ve işlerle ilgili bilgilerin Devlet sırrı gerekçesiyle Mahkemeye karşı gizli tutulamayacağı ve Devlet sırrı sayılacak işlere ilişkin sözlü açıklama, tanık ve bilirkişi dinlemenin usûlü açıklanmıştır.

MADDE 63- Maddede, Yüce Divan, siyasî parti kapatma ve sözlü açıklamalarda duruşmanın gerekli kıldığı durumlarda, Devlet kurum ve kuruluşlarına ait araç, gereç, stenograf ve teknik personelden yararlanılmasının usûl ve esasları düzenlenmiştir.

MADDE 64- Maddeyle, Mahkemeye yapılacak bireysel başvurular dışında, alınacak kararlar ve yapılacak işlemlerin harç, vergi ve resme tâbi olmayacağı öngörülmüştür.

MADDE 65- Maddede, Genel Kurul ve Bölümlerin karar nisabı ve usûlü düzenlenmektedir.

MADDE 66- Maddede, Mahkeme kararlarının içeriği, gerekçeli olarak yazılması, niteliği, yayımı, kesin olduğu, etkisi ve İhtizâkte düzenlenecek hususlar açıklanmıştır.

MADDE 67- Maddede, Mahkemenin siyasî parti kapatma veya Yüce Divan sıfatıyla verdiği kararlara karşı 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre yargılamanın yenilenmesinin istenebileceği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından Anayasa Mahkemesinin siyasî parti kapatma veya Yüce Divan sıfatıyla verdiği bir kararının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğine hükmedilmesi hâlinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde Anayasa Mahkemesinden yargılamanın yenilenmesine karar vermesinin talep edilebileceği, Mahkemenin yargılamanın yenilenmesi istemini esaslı ve kabule değer bulması hâlinde yargılamanın yenilenmesine karar vereceği ve istemi genel hükümlere göre sonuçlandıracağı öngörülmüştür.

MADDE 68- Maddeyle, Anayasada yapılan değişiklikle Mahkemenin görev alanına bireysel başvuru da dâhil edilmekle oluşan yeni yapılanma ve muhtemel iş yükü gözetilerek Anayasa Mahkemesi Başkanı, başkanvekilleri, üyeleri, Anayasa Mahkemesi raportörleri, raportör yardımcıları ve raportör yardımcısı adaylarının aylık ve ödenekleriyle diğer malî, sosyal hak ve yardımlarının bu Kanun hükümlerine tâbi olduğu öngörülerek, bu konuda 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunundaki hükümlerden ayırık düzenleme getirilmiştir. Buna göre birinci fıkrada sayılanların aylık ve ödenekleri ile diğer sosyal hak ve yardımları bu

Kanun hükümlerine bağlanmış, bu doğrultuda ikinci fıkrada kıstas aylık ve bireysel başvuru ödeneği düzenlenmiştir.

MADDE 69- Maddede, Mahkemenin teşkilât yapısı gözetilerek görev unvanlarına göre aylık tablosu gösterilmiş, konuyla ilgili hükümlere yer verilmiştir.

MADDE 70- Madde kapsamında, bireysel başvuru ödeneği ve ek ödemeden yararlanacak olanlar ve ödeme oranları ile konuya ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

MADDE 71- Maddeyle, Başkan ve üyelerin yıllık izin hakları, hastalık ve mazeret izinleri hükme bağlanmıştır.

MADDE 72- Madde hükmüyle, diğer kanunlardaki sınırlamalar dikkate alınmaksızın Başkan, üyeler ve bunların emeklileri ile raportörler ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin sağlık giderlerinin Mahkeme bütçesinden ödeneceği, buna ilişkin esas ve usûllerin İçtüzükle düzenleneceği, Başkan, üyeler ve bunların emeklileri ile raportörlerin herhangi bir sosyal güvenlik kurumuna tâbi olarak çalışan eşlerinin de bu kapsamda değerlendirileceği öngörülmüştür.

MADDE 73- Maddeyle, Başkan, başkanvekilleri, üyeler, raportörler, raportör yardımcıları ve personelin yol giderleri, tazminatları ve gündelikleri hükme bağlanmıştır.

MADDE 74- Maddeyle, Anayasa değişikliği sonucu Mahkemenin bireysel başvuru incelemeleri nedeniyle artması öngörülen iş yükü dikkate alınarak, geçici görevlendirilenler dâhil Mahkemede görevli 657 sayılı Kanuna tâbi personele yapılacak performans ödemesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

MADDE 75- Maddede, her yılın Nisan ayının 25 inci gününün Mahkemenin kuruluş günü olduğu belirtilerek, bu günün kutlanmasına ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

MADDE 76- Maddeyle, Mahkemenin Anayasa değişikliği sonucu oluşan yeni yapısı ve görevleri gözetilerek, raportörler ve raportör yardımcılarının bilgi ve görgülerini artırma, lisansüstü eğitim, bilimsel araştırma ya da karşılıklı işbirliği çerçevesinde yurt dışında görevlendirilebilmeleri ve buna dair hükümler düzenlenmiştir.

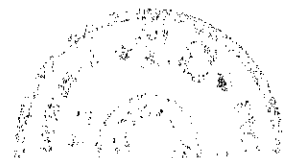
MADDE 77- Maddede, Mahkeme kadrolarına ilişkin hususların 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre düzenlenmesi öngörülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde kapsamında, Mahkemenin yeni teşkilât yapısı gözetilerek bu Kanunun yayımı tarihinde mevcut personele ilişkin uyum hükümlerine yer verilmiştir.

Maddeyle, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan ve Başkanvekilinin, seçildikleri tarihte geçerli olan süreyi tamamlayacakları öngörülmüştür.

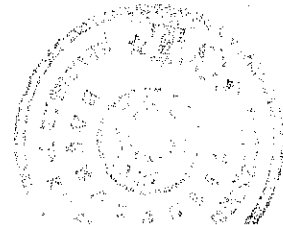
Ayrıca, bu Kanunda belirtilen İçtüzük ve Yönetmeliğin Başkanlıkça en geç altı ay içinde hazırlanarak yürürlüğe konulacağı, bu tarihe kadar mevcut İçtüzük ve Yönetmeliğin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı, bu Kanunun 78 inci maddesiyle 2949 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılması nedeniyle, diğer mevzuatta 2949 sayılı Kanuna yapılmış olan atıfların bu Kanuna yapılmış sayılacağı öngörülmüştür.

MADDE 78- Maddede, değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümlere yer verilmiştir.

MADDE 79- Yürürlük maddesidir.

MADDE 80- Yürütme maddesidir.

ANAYASA MAHKEMESİNİN KURULUŞU VE YARGILAMA USÛLLERİ HAKKINDA KANUN TASARISI

BİRİNCİ KISIM Genel Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amaç ve kapsamı; Anayasa Mahkemesinin yapısı, görevleri, yargılama usûlleri, Başkan, başkanvekilleri ve üyelerinin seçimi, disiplin ve özlük işleri ile raportörler, raportör yardımcıları ve personelinin nitelikleri, atanmaları, görev ve sorumlulukları, disiplin ve özlük işlerine ilişkin esasları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Başkan: Anayasa Mahkemesi Başkanını,
 - b) Başkanlık: Anayasa Mahkemesi Başkanlığını,
 - c) Başkanvekili: Bölümlerin başkanlığını yürütmek ve Başkana vekâlet etmek üzere Genel Kurulca dört yıllığına seçilen üyeleri,
 - ç) Bölüm: Bir başkanvekilinin başkanlığında yedi üyeden oluşan ve ilgili başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanıp bireysel başvurular hakkında karar verme yetkisine sahip olan kurulu,
 - d) Genel Kurul: Onyediden oluşan kurulu,
 - e) İçtüzük: Anayasa Mahkemesi İçtüzüğünü,
 - f) Kıdem: Anayasa Mahkemesi üyeliğine seçilme tarihinden itibaren geçen süreyi veya aynı tarihte seçilenlerden yaşça büyük olmayı,
 - g) Komisyon: Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesini yapmak üzere oluşturulan kurulları,
 - ğ) Mahkeme: Anayasa Mahkemesini,
 - h) Üye: Başkan ve başkanvekilleri de dâhil tüm üyeleri,
 - ı) Yüce Divan: Anayasanın 148 inci maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen kişilerin, görevleri ile ilgili suçlarından dolayı yargılamasını yapmakla görevli Mahkeme Genel Kurulunu,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Görevler, Yetkiler ve Mahkeme Bütçesi

Mahkemenin görev ve yetkileri

MADDE 3- (1) Mahkemenin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğünün veya bunların belirli madde veya hükümlerinin şekil ve esas bakımından, Anayasa değişikliklerinin ise sadece şekil açısından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla açılan iptal davalarına bakmak.
- b) Anayasanın 152 nci maddesine göre mahkemelerce itiraz yoluyla kendisine intikal ettirilen işleri karara bağlamak.
- c) Anayasanın 148 inci maddesi uyarınca yapılan bireysel başvuruları karara bağlamak.

ç) Cumhurbaşkanını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını, Bakanlar Kurulu üyelerini, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi başkan ve üyelerini, Başsavcılarını, Cumhuriyet Başsavcivekilini, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve Sayıştay başkan ve üyelerini, Genelkurmay Başkanı, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ile Jandarma Genel Komutanını görevleri ile ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan sıfatıyla yargılamak.

d) Siyasî partilerin kapatılmasına ve Devlet yardımından yoksun bırakılmasına ilişkin davalar ile ihtar başvuruları ve dağılma durumunun tespiti istemlerini karara bağlamak.

e) Siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun denetimini yapmak veya yaptırmak.

f) Milletvekillerinin yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına veya milletvekilliklerinin düşmesine ya da milletvekili olmayan bakanların dokunulmazlıklarının kaldırılmasına Türkiye Büyük Millet Meclisince karar verilmesi hâllerinde, ilgili milletvekili veya bir diğer milletvekilinin Anayasa, kanun veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümlerine aykırılık iddiasına dayanan iptal istemlerini karara bağlamak.

g) Mahkeme üyeleri arasından Anayasa Mahkemesi Başkanı ve başkanvekilleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Başkanvekilini seçmek.

ğ) Anayasada kendisine verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Mahkeme bütçesi

MADDE 4- (1) Mahkeme, genel bütçe içinde kendi bütçesi ile yönetilir.

(2) Bütçenin belirlenmesinde Mahkemenin görevlerini bağımsız ve eksiksiz bir şekilde yapmasına engel olacak türden kısıtlamalar yapılamaz.

(3) Mahkeme bütçesinin harcama yetkilisi Genel Sekreterdir.

(4) Türkiye Büyük Millet Meclisinde bütçe ile ilgili görüşmelerde Mahkeme Genel Sekreteri hazır bulunur.

İçtüzük

MADDE 5- (1) Bu Kanun çerçevesinde;

a) Mahkemenin iç düzeni, işleyişi, teşkilâtı, çalışma usûlleri, tutulacak defter ve kayıtlar, elektronik ortam da dâhil evrak akış düzeni, arşivlenmesi, Mahkeme kütüphanesi, Genel Sekreterlik ile idarî teşkilâtı, idarî personelin görev ve sorumlulukları,

b) Başkan ve üyeler ile raportörler ve raportör yardımcılarının sicillerinin tutulması, disiplin işleri, izin ve sağlık durumları, giyecekleri kisvelerin şekli ve bunların giyilme zaman ve yerleri,

c) Mahkemenin çalışma, yargılama usûl ve esasları, müzakere ve duruşmaların yönetimi ve kayda alınması,

Genel Kurulca kabul edilecek İçtüzükle düzenlenir.

(2) İçtüzük Resmî Gazete’de yayımlanır.

İKİNCİ KISIM

Anayasa Mahkemesi Üyeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Üyelerin Nitelikleri, Seçimi ve Atanması

Mahkemenin oluşumu ve üyelerin seçilme yeterliği

MADDE 6- (1) Mahkeme onyedî üyeden kurulur.

(2) Mahkeme üyeliğine seçilebilmek için aşağıdaki bentlerde sayılan niteliklerden birine sahip olmak gerekir:

a) Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi veya Sayıştayda başkan ya da üye olmak,

b) Mahkemede asgarî beş yıl süreyle ve hâlen raportör olarak görev yapıyor olmak,
c) Kırkbeş yaşını doldurmuş, yükseköğrenim görmüş ve hâkimlik mesleğine alınmaya engel bir hâlinin bulunmaması kaydıyla;

- 1) Yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat veya siyasal bilimler dallarında profesör veya doçent unvanını kazanmış olmak,
- 2) En az yirmi yıl fiilen serbest avukatlık yapmış olmak,
- 3) En az yirmi yıl kamu hizmetinde fiilen çalışmış üst kademe yöneticileri arasından seçilecek üye için Yükseköğretim Kurulu Başkan veya üyesi ya da bir yükseköğretim kurumunun rektör veya dekanı ya da müsteşar, müsteşar yardımcısı veya vali olmak,
- 4) Birinci sınıf hâkim ve savcılar için adaylık dâhil en az yirmi yıl çalışmış olmak.

Üyelerin seçimi

MADDE 7- (1) Türkiye Büyük Millet Meclisi; iki üyeyi Sayıştay Genel Kurulunun kendi başkan ve üyeleri arasından, her boş yer için göstereceği üçer aday içinden, bir üyeyi ise baro başkanlarının serbest avukatlar arasından gösterecekleri üç aday içinden yapacağı gizli oylamayla seçer. Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılacak bu seçimde, her boş üyelik için ilk oylamada üye tam sayısının üçte iki ve ikinci oylamada üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır. İkinci oylamada salt çoğunluk sağlanamazsa, bu oylamada en çok oy alan iki aday için üçüncü oylama yapılır; üçüncü oylamada en fazla oy alan aday üye seçilmiş olur. İkinci ve üçüncü tur oylamalarda oyları eşit olan adaylar arasında eşitlik bozulana kadar oylama tekrarlanır.

(2) Cumhurbaşkanı; üç üyeyi Yargıtay, iki üyeyi Danıştay, bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi genel kurullarınca kendi başkan ve üyeleri arasından her boş yer için gösterecekleri üçer aday içinden; en az ikisi hukuk bilim dallarından olmak üzere üç üyeyi Yükseköğretim Kurulunun yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat ve siyasal bilimler dallarında görev yapan ve kendi üyesi olmayan öğretim üyeleri arasından her boş yer için göstereceği üçer aday içinden; dört üyeyi üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hâkim ve savcılar ile en az beş yıl raportörlük yapmış Anayasa Mahkemesi raportörleri arasından seçer.

(3) Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi ve Sayıştay genel kurulları ile Yükseköğretim Kurulu ve baro başkanlarınca Mahkeme üyeliğine aday göstermek için yapılacak seçimlerde en fazla oy alan üç kişi aday gösterilmiş sayılır. Bu fıkra uyarınca yapılacak seçimler tek turda yapılır ve her bir üye her boş üyelik için üç adaya oy kullanabilir. Oyları eşit olan adaylar arasında eşitlik bozulana kadar oylama tekrarlanır.

Üye seçilenlere tebligat ve seçilenlerin görevi kabul etmemesi

MADDE 8- (1) Cumhurbaşkanı tarafından seçilen üyeler Cumhurbaşkanlığınca, Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilen üyeler ise Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca Mahkemeye yazıyla bildirilir. Anayasa Mahkemesi Başkanlığı durumu, seçilenlere yazı ile tebliğ eder.

(2) Seçilenlerin ad ve soyadları Resmî Gazete'de yayımlanır.

(3) Mahkeme üyeliğine seçilenin görevi kabul etmemesi durumunda, bu husus ilgilinin Cumhurbaşkanınca seçilmiş olması hâlinde Cumhurbaşkanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisince seçilmiş olması hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına ve aday gösterilmesi söz konusu ise ilgili kurum ya da kurula Başkan tarafından yazıyla bildirilir.

(4) Bildirimden itibaren 7 nci maddedeki usûle göre bir ay içinde yeni üye seçilir. Aday gösterecek kurulların tatilde bulunması hâlinde, bu süre tatilin bitiminden itibaren başlar.

And içme

MADDE 9- (1) Üyeler görevlerine başlamadan önce, Başkanın davet edeceği Cumhurbaşkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Başbakan, yüksek yargı organları başkan ve başsavcıları, Adalet Bakanı ve Devlet protokolünde yer alan diğer üst düzey görevliler ile emekli üyelere katılanların huzurunda ve Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri önünde aşağıdaki andı içerirler:

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasını koruyacağıma; görevimi doğruluk, tarafsızlık ve hakka saygı duygusu içinde, her türlü etki ve kaygıdan uzak olarak Anayasanın dayandığı temel ilkelere uygun hukuk anlayışı içinde, sadece vicdanımın emrine uyarak yerine getireceğime namusum ve şerefim üzerine and içerim.”

Üyelik süresi ve teminatı

MADDE 10- (1) Mahkeme üyeleri oniki yıl için seçilirler. Bir kimse iki defa üye seçilemez.

(2) Başkan ve üyeler azlolunamaz; kendileri istemedikçe görev süreleri dolmadan veya altmışbeş yaşından önce emekliye sevk edilemezler.

(3) Başkan ve üyelerin görevleri yalnızca Anayasada ve bu Kanunda öngörülen hâllerde sona erer.

Üyeliğin boşalması ve sona ermesi

MADDE 11- (1) Başkan, bir üyenin görev süresinin dolacağı tarihten iki ay önce, bunun dışında bir boşalma olduğu takdirde ise derhal, keyfiyeti üyeyi seçmeye ve aday göstermeye yetkili olanlara yazıyla bildirir ve bu tarihten itibaren 7 nci maddedeki usûle göre iki ay içinde boşalan üyelik kaynağından seçim yapılır.

(2) Başkan ve üyeler, yazılı olarak emekliliklerini isteyebilecekleri gibi, müddet ve kabule bağlı olmaksızın görevlerinden çekilebilirler. Seçildikleri tarihten itibaren oniki yılın sonunda görevleri sona erer ve her hâlükârda altmışbeş yaşını doldurunca emekliye ayrılırlar.

(3) Başkanlık ve üyelik; 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa göre hâkimlik ve savcılık mesleğinden çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı kesin hüküm giyilmesi veya Türk vatandaşlığının kaybedilmesi hâlinde kendiliğinden; görevin sağlık bakımından yerine getirilemeyeceğinin sağlık kurulu raporuyla kesin olarak anlaşılması hâlinde Mahkeme üye tamsayısının salt çoğunluğunun kararıyla ya da 19 uncu maddeye göre Genel Kurulun kararıyla üyelikten çekilmeye davet edilme cezası verilen üyenin kendiliğinden çekilmesi veya istifa etmiş sayılması hâllerinde sona erer.

(4) Görev süresini tamamlayan ancak, emeklilik şartlarını taşımayan Başkan ve üyelere, herhangi bir gelir getirici faaliyette bulunmamak kaydıyla, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda öngörülen emekliye ayrılmadaki yaş ve hizmet süresine ilişkin asgarî koşullara ulaşıncaya kadar son aylıklarının net tutarlarının üçte ikisi tazminat olarak Mahkeme bütçesinden ödenir. Aylıklarda meydana gelen değişiklikler bu ödemede dikkate alınır. 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun mülga ek 76 ncı maddesine göre emekli kesenekleri kendilerince karşılanır. Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere tazminat ödenmez.

(5) Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi tarafından gösterilecek adaylar arasından seçilen üyenin, ordu mensubu olmaktan doğan emeklilikle ilgili bütün hakları saklıdır.

Başkan, başkanvekilleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Başkanvekilinin seçimi

MADDE 12- (1) Başkan ve başkanvekilleri, Uyuşmazlık Mahkemesi Başkan ve Başkanvekili üyeler arasından gizli oyla ve üye tamsayısının salt çoğunluğuyla dört yıl için seçilirler.

(2) Süresi bitenler yeniden seçilebilirler. Seçimler, bu görevlerin sona ereceği tarihten önceki iki ay içerisinde sonuçlandırılır.

(3) Seçimlerle ilgili diğer hususlar İçtüzükle düzenlenir.

Başkanın görevleri

MADDE 13- (1) Başkanın görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Genel Kurulun ve gerektiğinde Bölümlerin gündemini belirlemek,
- b) Genel Kurula ve Yüce Divana başkanlık etmek; gerekli gördüğü takdirde kendi yerine bu görevleri ifa etmek üzere başkanvekillerinden birini görevlendirmek.
- c) Genel Sekreter ve Genel Sekreter yardımcılarını atamak ve görevden almak.
- ç) Mahkemeyi temsil etmek.
- d) Mahkeme yönetmeliklerini onaylamak.
- e) Harcamaların Mahkeme bütçesine uygunluğunu denetlemek.
- f) Bölümler ve üyeler arasındaki eşgüdümü sağlamak.
- g) Bölümlerden birinin fiilî ya da hukukî imkânsızlık nedeniyle toplanamaması hâlinde diğer Bölümden üye görevlendirmek.
- ğ) Mahkeme personelinin atamasını yapmak.
- h) Mahkemenin verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu amaçla uygun göreceği tedbirleri almak.
- ı) Gerekli gördüğü takdirde basına ve kamuoyuna Mahkemeye ilgili bilgi ve demeç vermek veya bu maksatla başkanvekili, üye veya raportör görevlendirmek.
- i) Anayasada verilen diğer görevleri yapmak.

Başkanvekillerinin görevleri

MADDE 14- (1) Başkana ait görev ve yetkiler, Başkanlığın boş olması hâlinde kıdemli başkanvekili; Başkanın mazeretli veya izinli olması hâllerinde ise Başkan tarafından belirlenen başkanvekilince yerine getirilir. Başkanvekillerinin de bulunmaması durumunda Mahkemeye en kıdemli üye başkanlık eder.

(2) Başkanvekillerinin görev ve yetkileri şunlardır;

- a) Bölümlere ve Başkanın gerekli gördüğü hâllerde Genel Kurul ya da Yüce Divana başkanlık etmek,
- b) Başkanı oldukları Bölümün gündemini belirlemek,
- c) Bölüm içinden oluşturulacak komisyonlarda üyelerin dönüşümlü olarak görev yapmalarını sağlamak,
- ç) Anayasa ve bu Kanunla verilmiş diğer görevler ile Başkan tarafından tevdi edilen işleri yapmak.

Üyelerin yükümlülükleri

MADDE 15- (1) Üyeler;

- a) Hâkimlik mesleğinin vakar ve şerefine uygun hareket etmek zorundadırlar; görevleriyle bağdaşmayan herhangi bir faaliyette bulunamazlar,
- b) Geçerli bir mazeretleri olmadıkça oturumlara katılırlar,
- c) Mahkemede görüşülmekte olan konularda görüş ve düşüncelerini açıklayamazlar,
- ç) Oturumun ve oylamanın gizliliğini muhafaza ederler,
- d) Oylamalarda çekimser oy kullanamazlar,
- e) Görevleri dışında resmî veya özel hiçbir görev alamazlar; davet olundukları ulusal ve uluslararası kongre, konferans ve benzeri bilimsel toplantılara Başkanın izniyle katılabilirler.

(2) Sportif, sosyal ve kültürel amaçlı derneklerde yönetim ve denetim kurullarında görev almamak koşuluyla üyelik hâli görev olarak nitelendirilemez.

İKİNCİ BÖLÜM

Disiplin İşlemleri ile Suç ve Cezalara İlişkin Hükümler

Başkan ve üyeler hakkında inceleme ve soruşturma

MADDE 16- (1) Başkan ve üyelerin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia edilen suçları, kişisel suçları ve disiplin eylemleri için soruşturma açılması Genel Kurulun kararına bağlıdır. Ancak ağır ceza mahkemesinin görevine giren suçüstü hâllerinde, soruşturma genel hükümlere göre yürütülür.

(2) Başkan, müstear adla yapılan veya yapıldığı anlaşılan imzasız, adressiz yahut belli bir olayı ve nedeni içermeyen, delilleri ve dayanakları gösterilmeyen ihbar ve şikâyetleri işleme koymaz.

(3) Başkan gereken hâllerde, işi Genel Kurula götürmeden önce üyelerden birine ön inceleme yaptırabilir. Soruşturma açılmasına yer olup olmadığının belirlenmesi için gerekli incelemeyi yapmak üzere görevlendirilen üye, incelemesini tamamladıktan sonra, durumu bir raporla Başkana bildirir.

(4) Konu, Başkan tarafından gündeme alınarak Genel Kurulda görüşülür. Hakkında işlem yapılan üye görüşmeye katılamaz. Genel Kurulca, soruşturma açılmasına yer olmadığına karar verildiği takdirde, karar ilgili üye ile ihbar ve şikâyetle bulunanlara tebliğ edilir.

(5) Soruşturma açılmasına karar verildiği takdirde, Genel Kurul, üyeler arasından üç kişiyi Soruşturma Kurulunu oluşturmak üzere seçer. Kıdemli üye Soruşturma Kuruluna başkanlık eder. Soruşturma Kurulu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Cumhuriyet savcısına tanıdığı bütün yetkilere sahiptir. Kurulun soruşturma ile ilgili yapılmasını istediği işlemler, mahallinde yetkili adlî makamlar tarafından derhal yerine getirilir.

(6) Ön inceleme yaptırılmasına, Soruşturma Kurulu üyelerinin seçilmesine, soruşturmanın yapılmasına ve gereken diğer kararların verilmesine dair esaslar içtüzükle düzenlenir.

(7) Başkanın yukarıda yazılı hâl ve hareketlerinin görülmesi veya öğrenilmesi hâlinde, Başkan tarafından yapılması gereken işlemler kıdemli başkanvekilince yürütülür.

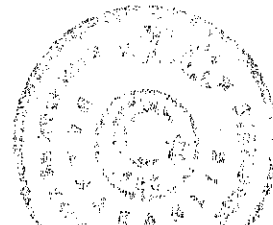
Adlî soruşturma ve kovuşturma

MADDE 17- (1) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü hâli istisna olmak üzere, görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri iddia edilen suçları ve kişisel suçları nedeniyle Başkan ve üyeler hakkında koruma tedbirlerine karar verilemez.

(2) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü hâllerinde soruşturma genel hükümlere göre yürütülür. İddianame hazırlanması hâlinde kovuşturma Yargıtay Ceza Genel Kurulunca yapılır.

(3) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren kişisel suçlarla ilgili suçüstü hâli dışındaki görevden doğan veya görev sırasında işlendiği iddia edilen suçlar ile kişisel suçlarda Soruşturma Kurulu, soruşturma sırasında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda ve diğer kanunlarda yer alan koruma tedbirlerinin alınması talebinde bulunursa, Genel Kurulca bu konuda karar verilir.

(4) Soruşturma Kurulu soruşturmayı tamamladıktan sonra kamu davasının açılmasına gerek görmezse kovuşturma yapılmasına yer olmadığına karar verir. Kurul, kamu davası açılmasını gerekli görürse düzenleyeceği iddianameyi ve dosyayı görevleriyle ilgili suçlarda Yüce Divan sıfatıyla yargılama yapmak üzere Anayasa Mahkemesine, kişisel suçlarda ise Yargıtay Ceza Genel Kuruluna tevdi olunmak üzere Başkanlığa gönderir. Soruşturma Kurulunun vereceği kararlar şüpheliye ve varsa şikâyetçiye tebliğ olunur.

(5) Soruşturma Kurulunda görev yapan üyeler, soruşturma yaptıkları dosya ile ilgili Yüce Divan yargılamasında görev alamazlar. Ancak, fiilî veya hukukî imkânsızlık nedeniyle Genel Kurulun toplanamaması hâlinde, Soruşturma Kurulu üyeleri en kідemsizinden başlanarak Genel Kurul toplantılarına dâhil edilir.

Disiplin soruşturması işlemleri

MADDE 18- (1) Başkan ve üyelerin hâkimlik mesleğinin vakar ve şerefi ile bağdaşmayan veya hizmetin aksamasına yol açan hâl ve hareketlerinden dolayı haklarında 16 ncı maddede belirlenen kurallar çerçevesinde disiplin soruşturması yapılır. Genel Kurul, eldeki bilgi ve deliller ile isnat olunan hâl ve hareketin niteliğine göre disiplin soruşturması yapılmasına yer olup olmadığına karar verir.

(2) Ceza soruşturma ve kovuşturmaları, disiplin işlemlerinin ayrıca yapılmasına ve uygulanmasına engel olmaz. Disiplin soruşturmasını gerektiren eylemlerin öğrenilmesinden itibaren bir yıl geçmiş ise disiplin soruşturması açılmaz. Disiplin cezasını gerektiren eylemin işlendiği tarihten itibaren beş yıl geçmiş ise disiplin cezası verilemez. Disiplin cezasını gerektiren eylem, aynı zamanda bir suç teşkil eder, bu suç için kanunda daha uzun bir zamanaşımı süresi öngörölmüş olur ve ceza soruşturması veya kovuşturması da açılır ise, bu fıkrada belirtilen süre yerine zamanaşımı süreleri uygulanır. Genel Kurulca kovuşturma sonucunun beklenmesine karar verilenler hakkında ise, kovuşturmayı yürüten mahkeme kararının kesinleşmesinden itibaren bir yıl geçmekle ceza verme yetkisi zamanaşımına uğrar.

(3) Genel Kurul disiplin soruşturması açılmasına karar verirse Soruşturma Kurulu, konu ile ilgili bilgileri toplar ve sübut delillerini tespit eder, lüzum gördükleri kimseleri yeminle dinler, isnat olunan hâl ve hareketi bildirerek ilgiliyi onbeş günden az olmamak üzere tanınacak süre içinde savunmasını yapmaya davet eder. İlgili, savunmasının istendiği andan itibaren, soruşturma evrakını incelemeye yetkilidir.

(4) Kamu idareleri, kamu görevlileri, diğer gerçek ve bankalar dâhil tüzel kişiler, Soruşturma Kurulunun sorularına cevap vermek ve soruşturmaya ilgili taleplerini yerine getirmek zorundadırlar.

(5) Soruşturma Kurulu inceleme neticesinde, elde ettiği bilgi ve delilleri gösteren ve bunlara göre disiplin cezası verilmesine yer olup olmadığı hakkındaki kanaatlerini içeren bir rapor hazırlayarak rapor ve eklerini Genel Kurula iletmek üzere Başkanlığa sunar.

(6) Başkan, soruşturma sonucunu ilgiliye yazılı olarak bildirir ve ilgiliyi beş günden az olmamak üzere tayin edeceği süre içinde Genel Kurul huzurunda sözlü ya da yazılı savunmasını vermeye davet eder.

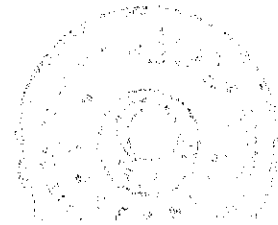
(7) Genel Kurul, yapılan disiplin soruşturmasının sonucuna göre, gerekirse soruşturmanın genişletilmesine, isnat olunan hâl ve hareketi sabit görmezse dosyanın işleminden kaldırılmasına, sabit görmesi hâlinde ise eylemine uyan disiplin cezasına karar verir.

(8) Hakkında işlem yapılan üye ile Soruşturma Kurulu üyeleri Genel Kurulun bu çalışma ve toplantılarına katılamazlar. Ancak fiilî veya hukukî imkânsızlık nedeniyle Genel Kurulun toplanamaması hâlinde Soruşturma Kurulu üyeleri, en kідemsizinden başlanarak Genel Kurul toplantılarına dâhil edilir.

Disiplin cezaları ve yerine getirilmesi

MADDE 19- (1) Başkan ve üyelerin, aslî görevleri dışında resmî veya özel bir görev almaları ya da yaptıkları yeminle veya üyeliğın vakar ve şerefi ile bağdaşmayan, hizmetin aksamasına yol açan hâl ve hareketlerinin sabit görülmesi hâlinde, eylemin niteliğine göre, uyurma, kınama ya da üyelikten çekilmeye davet edilme cezalarından birisine karar verilir.

(2) Üyelikten çekilmeye davet edilme cezasına karar verilebilmesi için Genel Kurulun üçte iki oy çokluğu şarttır.

(3) Disiplin cezasına ilişkin Genel Kurul kararına karşı ilgili, kararın kendisine tebliğ tarihinden itibaren on gün içinde Genel Kurula yeniden inceleme başvurusunda bulunabilir. Genel Kurulca yapılacak yeniden inceleme sonucunda verilen karar kesindir. Genel Kurul kararı Başkan tarafından ilgiliye tebliğ edilir ve yerine getirilir.

(4) Hakkında üyelikten çekilmeye davet cezası verilen üye, tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde buna uymazsa istifa etmiş sayılır ve bu süre içinde izinli kabul edilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Teşkilât Yapısı

BİRİNCİ BÖLÜM

Mahkeme Teşkilâtı

Teşkilât

MADDE 20- (1) Anayasa Mahkemesi teşkilâtı; Başkanlık, Genel Kurul, Bölümler, Komisyonlar, Genel Sekreterlik ve idarî birimlerden oluşur.

Genel Kurul

MADDE 21- (1) Genel Kurul, Mahkemenin onyedii üyesinden oluşur. Genel Kurul, Başkanın veya belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az oniki üye ile toplanır.

(2) Genel Kurulun görevleri şunlardır:

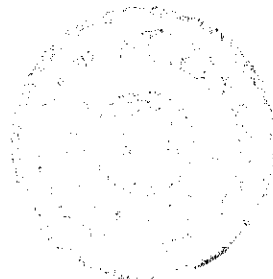
- a) İptal ve itiraz davaları ile Yüce Divan sıfatıyla yürütülecek yargılamalara bakmak.
- b) Siyasî partilere ilişkin malî denetim yapmak, dava ve başvuruları karara bağlamak.
- c) İçtüzüğü kabul etmek veya değiştirmek.
- ç) Başkan ve başkanvekilleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve Başkanvekilini seçmek.
- d) Bölümler arasındaki işbölümünü yapmak, Bölümlerden birinin yıl içinde gelen işleri normal çalışmayla karşılanamayacak şekilde artmış ve Bölümler arasında iş bakımından bir dengesizlik meydana gelmişse takvim yılı başında toplanıp bir kısım işleri diğer Bölüme vermek.
- e) Bölümler arasında meydana gelen işbölümü uyuşmazlıklarını kesin karara bağlamak, fiilî veya hukukî imkânsızlık nedeniyle bir Bölümün görevine giren işe bakamaması hâlinde diğer Bölümü görevlendirmek.
- f) Üyeler hakkında disiplin ve ceza soruşturması açılmasına, soruşturma ve kovuşturma tedbirlerine ve gerektiğinde disiplin cezası verilmesine ya da üyeliğin sona erdirilmesine karar vermek.
- g) İtirazları incelemek.

Bölümler ve komisyonlar

MADDE 22- (1) Mahkemede, bireysel başvuruları karara bağlamak üzere bir başkanvekili başkanlığında yedişer üyesi olan iki Bölüm bulunur. Bölümler, bir başkanvekilinin başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır.

(2) Üyelerin geliş kaynakları ve uzmanlıkları gözetilerek hangi Bölümde çalışacakları başkanvekillerinin görüşü alınarak Başkan tarafından belirlenir.

(3) Bölüm ve komisyonların oluşumu ve işbölümü İçtüzükle düzenlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Sekreterlik, Raportörler ve Raportör Yardımcıları

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcılarının, atanmaları ve görevleri

MADDE 23- (1) Başkanlığa bağlı olarak Genel Sekreterlik birimi kurulur. Genel Sekreterliğe bağlı birimlerin çalışma esasları Yönetmelikle düzenlenir.

(2) Genel Sekreter, Başkan tarafından raportörler arasından atanır. Atama kararı Resmî Gazete'de yayımlanır. Genel Sekreterin görevde olmaması durumunda, yerine Genel Sekreterin belirleyeceği genel sekreter yardımcısı vekâlet eder.

(3) Genel Sekreter, Başkanın gözetim ve denetimi altında;

a) Başvuruların kayıt ve sevk edilmesi,

b) Genel Kurul ve Bölüm toplantılarıyla ilgili idarî işlerin yürütülmesi,

c) Kararların ve raporların otomasyonunun sağlanması ve arşivlenmesi,

ç) Mahkemenin yazışmalarının yapılması,

d) Mahkeme kararlarının uygulanmasının takip edilmesi ve bu konuda Genel Kurula bilgi verilmesi,

e) Bütçenin harcanması ve bu konuda Başkana bilgi verilmesi,

f) Mahkemenin kurumsal, bilimsel, idarî, malî ve teknik işlerinin yürütülmesi,

g) Protokol işlerinin düzenlenmesi,

ğ) Personelin sevk ve idaresinin sağlanması,

h) Kanun, İçtüzük ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Başkan tarafından verilen diğer işlerin yapılması,

konularında görevli ve yetkilidir.

(4) Başkan tarafından raportörler arasından üç genel sekreter yardımcısı atanır. Genel sekreter yardımcılarının görevleri ve aralarındaki işbölümü Yönetmelikle düzenlenir.

Raportörler

MADDE 24- (1) Mahkemede, yargısal ve idarî çalışmalara yardımcı olmak üzere yeteri kadar raportör görevlendirilir ya da atanır.

(2) Mahkemede raportör olabilmek için aşağıdaki şartlardan birini taşımak gerekir:

a) Mesleklerinde en az beş yıl başarıyla çalışmış adli veya idarî hâkim ya da savcı veya Sayıştay denetçisi, başdenetçisi ya da uzman denetçisi olmak,

b) Yükseköğretim kurumlarının hukuk, iktisat veya siyasal bilimler dallarında doçent, yardımcı doçent ya da doktorasını tamamlamış araştırma görevlisi olmak,

c) Adaylık süresi hariç, en az beş yıl başarıyla çalışmış raportör yardımcısı olmak.

(3) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde belge almış olmak ve lisansüstü çalışmalar yapmış olmak, raportörlüğe görevlendirmede ve atanmada tercih nedenidir.

(4) Raportörler, idarî yönden Başkana bağlı olup, görevlerini hâkimlik teminatına uygun olarak yerine getirirler.

Raportörlerin görevlendirilmesi, özlük hakları, disiplin ve ceza işleri

MADDE 25- (1) Raportör olarak çalışmak isteyenler bu konudaki isteklerini yazılı olarak Başkanlığa iletirler.

(2) Raportörler Başkanın uygun görmesi üzerine bağlı oldukları kurumun yetkili mercileri tarafından görevlendirilirler.

(3) Bu Kanunda hüküm bulunan hâller dışında, görevlendirilen raportörlerin özlük işlerinde, mensup oldukları mesleklerle ait hükümler uygulanır ve raportör olarak Mahkemede geçirdikleri süreler mesleklerinde geçmiş sayılır. Yükselme ve kademe ilerlemelerinde Başkan tarafından verilecek yazılı bilgi esas alınır.

(4) Mahkemenin kadrolarına atanan raportörlerin yükselme süreleri iki yıldır.

(5) Görevlendirilenler de dâhil raportörlerin aylıkları ve diğer malî hakları Mahkeme bütçesinden ödenir.

(6) Görevlendirilen raportörlerin kanunî izin haklarına ve sağlık işlerine ilişkin işlemler Başkanlıkça yürütülür ve sicillerine işlenmek üzere kurumlarına bildirilir.

(7) 24 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen raportörlerin görevlerinden ayrılmalarda, görevlendirmelerinde izlenen yöntem uygulanır. Görevlerinden ayrılmalardan sonra tâbi oldukları kanunlara göre yapılacak atamalarda, sahip bulundukları derece ve kıdem, Mahkemedeki çalışmaları ile kendi istekleri dikkate alınır.

(8) 24 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen raportörler, talepte bulunmaları ve Başkanlıkça uygun görülmesi hâlinde Mahkeme raportörü olarak atanırlar. Bu şekilde ataması yapılan raportörlerin önceki kurumlarıyla ilişkileri kesilir.

(9) Mahkemenin raportörlük kadrolarına atananlar, emeklilik hakları ile teminatları bakımından kıdem, sınıf ve derecelerindeki birinci sınıf, birinci sınıfa ayrılmış, ikinci sınıf ve üçüncü sınıf hâkim ve savcılar hakkındaki hükümlere tâbidir. Ek göstergelere ilişkin olarak birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılar için aranan "Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını kaybetmemiş olmak" şartı, atanan raportörler için "birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemek" şeklinde uygulanır.

(10) Mahkemeye atanan raportörlerin aylık, ödenek, malî, sosyal ve emeklilik hakları, adlî suçlarıyla ilgili soruşturma ve kovuşturma işlemleri ile diğer haklarına ilişkin bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde, 2802 sayılı Kanunun ilgili hükümleri uygulanır.

(11) 24 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen raportörlerin görevlerinden doğan veya görevleri sırasında işledikleri suçlar ve kişisel suçları ile disiplin eylemlerinden dolayı Başkanın bildirmesi üzerine; bağlı bulundukları kurumlarca kendileriyle ilgili mevzuat hükümleri uyarınca işlem yapılır.

Raportörlerin görevleri

MADDE 26- (1) Raportörler, Başkan tarafından kendilerine verilen dosyaların ilk ve esas inceleme raporlarını hazırlar ve toplantılara katılırlar; bireysel başvurularla ilgili olarak Kanunda ve İçtüzükte belirtilen görevleri ifa ederler.

(2) Başkan tarafından gerektiğinde raportörlere tanık veya uzman dinleme ve benzeri görevler verilebilir.

(3) Raportörler Başkan tarafından komisyonlarda görevlendirilebilirler.

(4) Raportörler Başkanın izin vermesi koşuluyla üniversitelerde, Türkiye Adalet Akademisinde ve benzeri kurum ve kuruluşlarda ders, kurs ve konferans verebilirler.

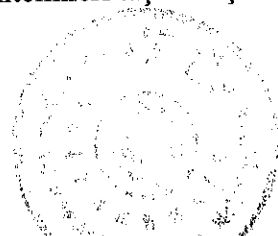
(5) Kanun, İçtüzük, Yönetmelik ya da Başkan tarafından verilen diğer görevleri yaparlar.

Raportör yardımcıları

MADDE 27- (1) Mahkemede, yargısal ve idarî çalışmalara yardımcı olmak üzere yeteri kadar raportör yardımcısı atanır.

(2) Hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler alanlarında en az dört yıllık yüksek öğrenim yapmış veya bunlara denkliği kabul edilmiş yabancı öğretim kurumlarından mezun olanlar ya da yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarı belgesi almış bulunanlar arasından açılacak giriş sınavını kazananlar, Başkan tarafından raportör yardımcılığına aday olarak atanır. Sınava girebilmek için askerlik hizmetini tamamlamış, erteletmiş veya askerlik hizmetinden muaf olmak, giriş sınavının yapıldığı yılın Ocak ayının son günü itibarıyla, lisans ve lisansüstü öğrenimini yapmış olanlar için otuz, doktora öğrenimini tamamlamış olanlar için otuzbeş yaşını bitirmemiş olmak ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde belirtilen genel nitelikleri taşımak şarttır.

(3) Giriş sınavı, yazılı sınav ve mülakattan oluşur.

(4) Mülakat adayın;

- a) Bir konuyu kavrayıp özetleme, ifade yeteneği ve muhakeme gücü,
- b) Liyakati, temsil kabiliyeti, davranış ve tepkilerinin mesleğe uygunluğu,
- c) Özgüveni, ikna kabiliyeti ve inandırıcılığı,
- ç) Genel yetenek ve genel kültürü,
- d) Bilimsel ve teknolojik gelişmelere açıklığı,

yönlerinden değerlendirilerek, ayrı ayrı puan verilmek suretiyle gerçekleştirilir. Adaylar, komisyon tarafından yukarıdaki bentlerde yazılı özelliklerin her biri için yirmişer puan üzerinden değerlendirilir ve verilen puanlar ayrı ayrı tutanağa geçirilir. Bunun dışında mülakat ile ilgili herhangi bir kayıt sistemi kullanılmaz.

(5) Raportör yardımcıları, 657 sayılı Kanundaki Genel İdare Hizmetleri sınıfına dâhil olup, raportörlük sınıf ve derecelerine dâhil değildirlir. Bunlara 657 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

(6) Raportör yardımcılarının raportörlüğe atanabilmeleri için adaylık süresi hariç olmak üzere bu görevde fiilen en az beş yıl çalışmış olmaları, hazırlayacakları meslekî nitelikteki tezin kabul edilmesi ve olumlu sicil almaları şarttır. Bu koşulları taşıyanlar, kadro durumu da gözetilerek Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın onayı ile raportörlüğe atanabilirler.

(7) Raportör yardımcılığı adaylığına giriş sınavı usûl ve esasları, adaylık eğitiminin şekli ve şartları, adaylık süresi sonunda yapılacak sınavın usûl ve esasları, raportör yardımcılarının hazırlayacakları tezlerin şekil ve kapsamı ile diğer hususlar Yönetmelikle düzenlenir.

Yüksek Disiplin Kurulu

MADDE 28- (1) Başkan, başkanvekilleri, üyeler ve 24 üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde sayılanlar hariç olmak üzere, Mahkemede istihdam edilen personelin disiplin işleri Yüksek Disiplin Kurulu tarafından yürütülür.

(2) Kurul, Genel Sekreterin önerisi üzerine Başkanın onayı ile belirlenen üç raportörden oluşur. Bunlardan kıdemli olan raportör Kurula başkanlık eder.

(3) Disiplin cezasını gerektiren hâller ve verilecek cezalar konusunda 657 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır. Kurulun çalışma usûl ve esasları ile sair hususlar Yönetmelikle düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Hizmet Birimleri

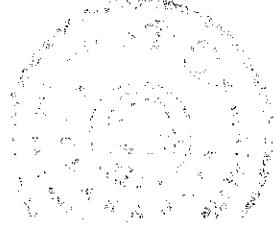
Hizmet birimleri

MADDE 29- (1) Mahkemenin hizmet birimleri şunlardır:

- a) Yazı İşleri Müdürlüğü.
- b) İdarî ve Malî İşler Müdürlüğü.
- c) Personel Müdürlüğü.
- ç) Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü.
- d) Dış İlişkiler Müdürlüğü.
- e) Strateji Geliştirme Müdürlüğü.
- f) Teknik Hizmetler Müdürlüğü.
- g) Özel Kalem Müdürlüğü.
- ğ) Kurum Tabipliği.
- h) Basın Müşavirliği.

(2) Başkan ihtiyaç hâlinde yeni hizmet birimleri kurabilir.

(3) Hizmet birimlerinin görev ve sorumlulukları yönetmelikte gösterilir.

Mahkeme personeli ve atanması

MADDE 30- (1) Mahkeme görevlerini yerine getirirken hukukî, idarî ve malî alanlarda çalışmak üzere yeterli sayıda personel istihdam eder. Bunlar hakkında 657 sayılı Kanunun bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

(2) Personelin ataması Genel Sekreterin önerisi üzerine Başkan tarafından yapılır.

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki personelin geçici görevlendirilmesi

MADDE 31- (1) Mahkemenin Anayasa ve bu Kanunda verilen görevlerini yerine getirirken ihtiyaç görülmesi hâlinde, hâkim, savcı ve Sayıştay denetçileri ile kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlardan memur ve diğer kamu görevlisi statüsünde olanlar, aylık, ödenek, her türlü zam, tazminatlar ile diğer malî ve sosyal hak ve yardımlar kurumlarınca ödenmek kaydıyla Mahkemede geçici olarak görevlendirilebilir. Bu şekilde yapılan görevlendirmenin süresi bir yılı geçemez. Ancak ihtiyaç hâlinde bu süre altı aylık dönemler hâlinde uzatılabilir.

(2) Başkanın bu kapsamdaki görevlendirme talebi ilgili kurum ve kurullarca on gün içinde yerine getirilir. Geçici görev süresi ilgililerin terfi ve emekliliklerinde kurumlarınca hesaba katılarak özlük hakları devam ettirilir.

(3) Geçici görev süresince yükselme ve kademe ilerlemelerine esas olmak üzere Başkan, ilgili kurum ve kurullara yazılı bilgi verir.

(4) Geçici olarak görevlendirilenlerin kendi kurumlarında aldıkları net aylıkları ile hâkim, savcı ve Sayıştay meslek mensupları arasından görevlendirilenler için raportörlerin; memurlar ve diğer kamu görevlileri için Mahkemede görev yapmakta olan emsali memurların almakta oldukları aylıklar arasındaki fark ayrıca ödenir. Bu fıkra göre yapılacak ödemeler hakkında aylıklara ilişkin hükümler uygulanır ve damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tâbi tutulmaz, her ne şekilde olursa olsun başka bir ödemenin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Sözleşmeli personel

MADDE 32- (1) Mahkeme Başkanlığında; 657 sayılı Kanun ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın, kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, sözleşmeli olarak basın müşaviri ve mütercim çalıştırılabilir.

(2) Bu suretle çalıştırılacakların sözleşme usûl ve esasları ile ödenecek brüt sözleşme ücreti, birinci derecedeki raportör yardımcısı için belirlenen brüt ortalama aylıkları geçmemek üzere Başkanlıkça tespit edilir.

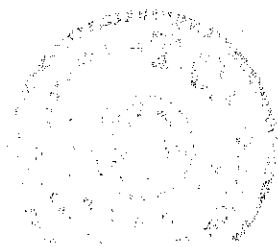
Hizmet satın alma

MADDE 33- (1) Başkan, Mahkemenin ihtiyaç duyduğu alanlarda projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan zaruri ve istisnai hâllere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisi ve ihtisasını gerektiren işlerde hizmet alımı yoluyla yerli ve yabancı uzman çalıştırmaya yetkilidir.

(2) Bu madde uyarınca yapılacak hizmet alımları, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uyarınca belirlenen parasal limitlere tâbi olmaksızın, anılan Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında kabul edilir.

İdarî personelin Adalet Bakanlığı kadrolarına atanması

MADDE 34- (1) 27 nci maddenin birinci fıkrasına göre atananlar hariç, Mahkemenin hizmet birimlerinde çalışan 657 sayılı Kanuna tâbi personel, Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın uygun görmesi üzerine, mükteseplerine uygun olarak Adalet Bakanlığınca Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtı kadrolarına atanabilirler.

DÖRDÜNCÜ KISIM İNCELEME VE YARGILAMA USÛLLERİ

BİRİNCİ BÖLÜM İptal Davası

İptal davası açmaya yetkili olanlar

MADDE 35- (1) Kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün veya bunların belirli madde ya da hükümlerinin esas bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla doğrudan doğruya iptal davası açmaya yetkili olanlar şunlardır:

- a) Cumhurbaşkanı.
- b) İktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları.
- c) Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri oranındaki üyeleri.

(2) İktidarda birden fazla siyasî partinin bulunması hâlinde, iktidar partilerinin dava açma hakkını en fazla üyeye sahip olan parti kullanır.

(3) Anayasa değişikliklerinin, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün şekil bakımından Anayasaya aykırılığı iddiasıyla iptal davası açmaya Cumhurbaşkanı veya Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tam sayısının en az beşte biri oranındaki milletvekilleri yetkilidir.

Şekil bakımından iptal davası ve sınırı

MADDE 36- (1) Şekil bakımından denetim; Anayasa değişikliklerinde teklif çoğunluğuna, oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı; kanunların ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün son oylamasının öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; kanun hükmünde kararnamelerin ise yetki kanununda öngörülen süre içinde çıkarılıp çıkarılmadığı ile Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu üyelerinin imzalarının bulunup bulunmadığı hususlarıyla sınırlıdır.

(2) Anayasa değişikliklerine karşı iptal davaları yalnız şekil bakımından aykırılık iddiası ile açılabilir.

(3) Şekil bozukluğuna dayanan iptal davaları Mahkeme tarafından öncelikle incelenerek karara bağlanır.

(4) Şekil bozukluğuna dayanan Anayasaya aykırılık iddiası mahkemeler tarafından ileri sürülemez.

İptal davası açma süresi

MADDE 37- (1) Esas bakımından iptal davası açma yetkisi kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün Resmî Gazete'de yayımlandıkları tarihten başlayarak altmış gün; şekil bakımından iptal davası açma yetkisi ise Anayasa değişikliklerinin, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün Resmî Gazete'de yayımlandıkları tarihten başlayarak on gün sonra düşer.

(2) Süre bitiminin hafta sonu tatili veya resmî tatillere denk gelmesi durumunda, tatilden sonraki ilk işgünü hak düşürücü sürenin son günü olarak kabul edilir.

İptal davası açılmasında temsil ve uyulması gereken esaslar

MADDE 38- (1) Kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün veya bunların belirli madde ya da hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiasıyla açılacak iptal davası, 35 inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yazılı siyasî parti gruplarının genel kurullarının, üye tam sayısının salt çoğunluğu ile alacakları karar üzerine açılır.

(2) Dava, 35 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yazılı Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri tarafından açıldığı takdirde dilekçede, kendilerine Mahkemece tebligat yapılmak üzere, iki üyenin adının gösterilmesi gerekir.

(3) İptal davası, Anayasa değişiklikleri ile kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İctüzüğünün veya bunların belirli madde ya da hükümlerinin Anayasaya aykırılığı iddiası ile iptalini ihtiva eden dava dilekçesinin Genel Sekreterlikçe, Yazı İşleri Müdürlüğüne havale edildiği tarihte açılmış sayılır. Davayı açanlara Genel Sekreterlikçe başvurunun kayda alındığına dair bir belge verilir.

(4) Dava, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tam sayısının en az beşte biri oranındaki milletvekilleri tarafından açılmakta ise dava dilekçesi ile birlikte davayı açanların sıra numarasıyla ad ve soyadlarının, seçildikleri bölgelerinin ve imzalarının yer alması ve bu dilekçenin imzaları içeren her bir sayfasının o sayfada ad ve soyadları ile imzaları bulunanların milletvekili ve imzalarının da kendilerine ait olduğunun ayrı ayrı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı veya belirleyeceği görevli tarafından imza ve mühür konulmak suretiyle onaylanmış olarak Genel Sekreterliğe verilmesi zorunludur.

(5) Siyasî parti grupları tarafından açılan davalarda ise grup genel kurulu kararının onaylı örnekleri ile dava dilekçesinde imzası olanların, grup başkanı veya vekili olduklarını belirleyen onaylı belge örneklerinin dava dilekçesi ile birlikte Genel Sekreterliğe verilmesi gerekir.

(6) İptal davalarında, Anayasaya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduğunun ve iddiaların dayandırıldığı gerekçelerin açıklanması zorunludur.

Eksikliklerin tamamlattırılması ve görüş bildirme

MADDE 39- (1) Mahkemece, dava dilekçesinin, 38 inci maddede gösterilen şartları taşıyıp taşımadığı, kayıt tarihinden itibaren on gün içinde incelenir. Başvuru dilekçesinde eksiklikler varsa kararla saptanarak onbeş günden az olmamak üzere verilecek süre içinde tamamlanması ilgililere tebliğ olunur.

(2) Dava, Türkiye Büyük Millet Meclisinin üye tamsayısının en az beşte biri oranındaki milletvekilleri tarafından açılmışsa, eksikliklerin tamamlanmasına ilişkin tebligat, başvuru dilekçesinde tebligatların yapılacağı belirtilen milletvekillerine, dilekçede bu husus belirtilmemişse dilekçenin en başında ad ve soyadları yazılı olan iki üyeye yapılır.

(3) Birinci fıkrada belirtilen süre içinde eksikliklerin tamamlanmaması hâlinde Genel Kurulca iptal davasının açılmamış sayılmasına karar verilir. Bu karar, ilgililere tebliğ olunur.

(4) İptal davalarında Mahkemece esasın incelenmesine karar verilmesi hâlinde, dava dilekçesi ile ekleri Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ile Başbakanlığa gönderilir. Bu makamlar, iptal davasıyla ilgili yazılı görüşlerini değerlendirilmek üzere Mahkemeye bildirebilirler.

İKİNCİ BÖLÜM

İtiraz Yolu

Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi

MADDE 40- (1) Bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu dava nedeniyle uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varırsa;

a) İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslını,

b) Başvuru kararının verildiği oturum tutanağının onaylı örneğini,

c) Dava dilekçesi, iddianame veya davayı açan belgeler ile dosyanın ilgili bölümlerinin onaylı örneklerini,

dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine gönderir.

(2) Taraflarca ileri sürülen Anayasaya aykırılık iddiası davaya bakan mahkemece ciddi görülmezse bu konudaki talep, gerekçeleri de gösterilmek suretiyle reddedilir. Bu husus esas hükümle birlikte temyiz konusu yapılabilir.

(3) Genel Sekreterlik gelen evrakı kaleme havale eder ve keyfiyeti başvuran mahkemeye bir yazı ile bildirir.

(4) Evrakın kayda girişinden itibaren on gün içinde başvurunun yöntemine uygun olup olmadığı incelenir. Açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvuruları, Mahkeme tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedilir.

(5) Anayasa Mahkemesi, işin kendisine noksansız olarak gelişinden başlamak üzere beş ay içinde kararını verir ve açıklar. Bu süre içinde karar verilmezse ilgili mahkeme davayı yürürlükteki hükümlere göre sonuçlandırır. Ancak Anayasa Mahkemesinin kararı, esas hakkındaki karar kesinleşinceye kadar gelirse mahkeme buna uymak zorundadır.

Başvuruya engel durumlar

MADDE 41- (1) Mahkemenin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazete'de yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.

(2) İtiraz yoluna başvuran mahkemede itiraz konusu kuralın uygulanacağı başka dava dosyalarının bulunması hâlinde, yapılmış olan itiraz başvurusu bu dosyalar için de bekletici mesele sayılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İptal ve İtiraz Davalarına İlişkin Ortak Hükümler

Anayasaya aykırılığı ileri sürülemeyecek düzenlemeler

MADDE 42- (1) Usûlüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmalar ile olağanüstü hâllerde, sıkıyönetim ve savaş hâllerinde Anayasanın 121 inci ve 122 nci maddeleri gereğince çıkarılan kanun hükmünde kararnameler aleyhine şekil ve esas bakımından iptal davası açılmaz ve mahkemeler tarafından Anayasaya aykırılık iddiası ileri sürülemez.

(2) Ayrıca;

a) 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanununun;

b) 25 Teşrinisâni 1341 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanunun,

c) 30 Teşrinisâni 1341 tarihli ve 677 sayılı Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin Seddine ve Türbedarlıklar ile Birtakım Unvanların Men ve İlğasına Dair Kanunun,

ç) 17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Kanunu Medenisiyle kabul edilen, evlenme aktinin evlendirme memuru önünde yapılacağına dair medeni nikâh esası ile aynı Kanunun 110 uncu maddesi hükmünün,

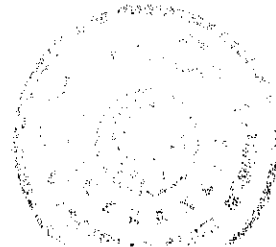
d) 20 Mayıs 1928 tarihli ve 1288 sayılı Beynelmilel Erkâmın Kabulü Hakkında Kanunun,

e) 1 Teşrinisâni 1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun,

f) 26 Teşrinisâni 1934 tarihli ve 2590 sayılı Efendi, Bey, Paşa gibi Lâkap ve Unvanların Kaldırıldığına Dair Kanunun,

g) 3 Kânunuevvel 1934 tarihli ve 2596 sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanunun,

7 Kasım 1982 gününde yürürlükte bulunan hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğu iddia edilemez.

Dosya üzerinden inceleme ve gerekçeyle bağlı olmama

MADDE 43- (1) İptal davaları ve itiraz başvurularında dosya üzerinden inceleme yapılır. Mahkeme ayrıca gerekli gördüğü hâllerde, sözlü açıklamalarda bulunmak üzere ilgilileri ve konu hakkında bilgisi olanları çağırabilir.

(2) Cumhurbaşkanı adına Cumhurbaşkanı'nın tensip edeceği görevli sözlü açıklamada bulunur.

(3) Mahkemenin, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya aykırılığı hususunda ileri sürülen gerekçelere dayanma zorunluluğu yoktur. Mahkeme, taleple bağlı kalmak şartıyla başka gerekçeyle de Anayasaya aykırılık kararı verebilir.

(4) Başvuru, kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün sadece belirli madde veya hükümleri aleyhine yapılmış olup da, bu madde veya hükümlerin iptali kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün diğer bazı hükümlerinin veya tamamının uygulanamaması sonucunu doğuruyorsa, keyfiyeti gerekçesinde belirtmek şartıyla Mahkeme, uygulama kabiliyeti kalmayan kanunun, kanun hükmünde kararnamenin veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün bahis konusu öteki hükümlerinin veya tümünün iptaline karar verebilir.

Gündeme alınan dosyaların görüşülmesi

MADDE 44- (1) Mahkemenin müzakereleri gizli olup, Başkanın uygun göreceği teknik araçlarla kaydı yapılabilir. Bu kayıtların muhafazası ve kullanımına ilişkin esaslar Yönetmelikle düzenlenir.

(2) Müzakerelerin düzeni ve yönetimi Başkan veya kendisinin toplantıya katılmaması hâlinde görevlendireceği başkanvekili tarafından sağlanır. Üyelere talep sırasına göre söz verilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bireysel Başvuru

Bireysel başvuru hakkı

MADDE 45- (1) Herkes, Anayasada güvence altına alınmış temel hak ve özgürlüklerinden, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve buna ek Türkiye'nin taraf olduğu protokoller kapsamındaki herhangi birinin kamu gücü tarafından, ihlâl edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurabilir.

(2) İhlale neden olduğu ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal için kanunda öngörülmüş idarî ya da yargısal başvuru yollarının tamamının bireysel başvuru yapılmadan önce tüketilmiş olması gerekir.

(3) Yasama işlemleri ile düzenleyici idarî işlemler aleyhine doğrudan bireysel başvuru yapılamayacağı gibi Anayasa Mahkemesi kararları ile Anayasanın yargı denetimi dışında bıraktığı işlemler de bireysel başvurunun konusu olamaz.

Bireysel başvuru hakkına sahip olanlar

MADDE 46- (1) Bireysel başvuru ancak ihlâl yol açtığı ileri sürülen işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle güncel ve kişisel bir hakkı doğrudan etkilenenler tarafından yapılabilir.

(2) Kamu tüzel kişileri bireysel başvuru yapamaz. Özel hukuk tüzel kişileri yalnızca tüzel kişiliğe ait haklarının ihlâl edildiği gerekçesiyle bireysel başvuruda bulunabilir.

(3) Yalnızca Türk vatandaşlarına tanınan haklarla ilgili olarak yabancılar bireysel başvuru yapamaz.

Bireysel başvuru usûlü

MADDE 47- (1) Bireysel başvurular, bu Kanunda ve İçtüzükte belirtilen şartlara uygun olarak doğrudan ya da mahkemeler veya yurt dışı temsilcilikler vasıtasıyla yapılabilir. Başvurunun diğer yollarla kabulüne ilişkin usûl ve esaslar İçtüzükle düzenlenir.

(2) Bireysel başvurular harca tâbidir.

(3) Başvuru dilekçesinde başvurunun ve varsa temsilcisinin kimlik ve adres bilgilerinin, işlem, eylem ya da ihmal nedeniyle ihlâl edildiği ileri sürülen hak ve özgürlüğün ve dayanılan Anayasa hükümlerinin, ihlâl gerekçelerinin, olağan kanun yollarının tüketilmesine ilişkin aşamaların ve buna ilişkin nihaî işlemin tebliğ tarihi ile varsa uğranılan zararın belirtilmesi gerekir. Başvuru dilekçesine, dayanılan deliller ile ihlâl neden olduğu ileri sürülen işlem veya kararların aslı ya da örneğinin ve harcın ödendiğine dair belgenin eklenmesi şarttır.

(4) Başvurucu bir avukat tarafından temsil ediliyorsa, vekâletnamenin sunulması gerekir.

(5) Başvurunun kanun yollarını tüketen nihaî işlemin başvuruca tebliğ edildiği tarihten, kanun yolu öngörülmemişse ihlâlin öğrenildiği tarihten başlayarak otuz gün içinde yapılması gerekir. Haklı bir mazereti nedeniyle süresi içinde başvuramayanlar, mazeretin kalktığı tarihten itibaren onbeş gün içinde ve mazeretlerini belgeleyen delillerle birlikte başvurabilirler. Mahkeme, öncelikle başvurunun mazeretinin geçerli görülüp görülmediğini inceleyerek talebi kabul veya reddeder.

(6) Başvuru evrakında herhangi bir eksiklik bulunması hâlinde, Mahkeme yazı işleri tarafından eksikliğin giderilmesi için başvuru ya da vekiline onbeş günü geçmemek üzere bir süre verilir ve geçerli bir mazereti olmaksızın bu sürede eksikliğin tamamlanmaması durumunda başvurunun reddine karar verileceği bildirilir.

Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik şartları ve incelenmesi

MADDE 48- (1) Bireysel başvuru hakkında kabul edilebilirlik kararı verilebilmesi için 45 ilâ 47 nci maddelerde öngörülen şartların taşınması gerekir.

(2) Mahkeme, Anayasanın uygulanması ve yorumlanması veya temel hakların kapsamının ve sınırlarının belirlenmesi açısından önem taşımayan ve esas hakkında karar verilmesini gerektirmeyen ve başvurunun önemli bir zarara uğramadığı başvuruları reddedebilir.

(3) Kabul edilebilirlik incelemesi komisyonlarca yapılır. Kabul edilebilirlik şartlarını taşımadığına oybirliği ile karar verilen başvurular hakkında, kabul edilemezlik kararı verilir. Oybirliği sağlanamayan dosyalar Bölümlere havale edilir.

(4) Kabul edilemezlik kararları kesindir ve ilgililere tebliğ edilir.

(5) Kabul edilebilirlik şartları ve incelemesinin usûl ve esasları ile ilgili diğer hususlar İçtüzükle düzenlenir.

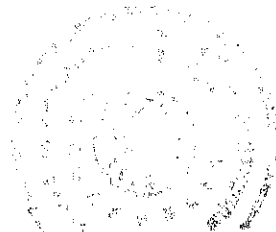
Esas hakkındaki inceleme

MADDE 49- (1) Kabul edilebilirliğine karar verilen bireysel başvuruların esas incelemesi Bölümler tarafından yapılır. Başkan iş yükünün Bölümler arasında dengeli bir şekilde dağıtılması için gerekli önlemleri alır.

(2) Bireysel başvurunun kabul edilebilirliğine karar verilmesi hâlinde, başvurunun bir örneği Adalet Bakanlığına bildirilir. Başvuruyla ilgili gerekli görülen bilgi, belge ve deliller ilgililerden istenir.

(3) Komisyonlar ve Bölümler bireysel başvuruları incelerken her türlü araştırma ve incelemeyi yapabilir, bilirkişi incelemesi ya da keşif yapılmasına karar verebilir.

(4) Mahkeme, incelemesini dosya üzerinden yapmakla birlikte, gerekli görürse duruşma yapılmasına da karar verebilir.

(5) Bölümler, esas inceleme aşamasında, başvurunun temel haklarının korunması için zorunlu gördükleri tedbirlere re'sen veya başvurunun talebi üzerine karar verebilir. Tedbire karar verilmesi hâlinde, esas hakkındaki kararın en geç altı ay içinde Resmî Gazete'de yayımlanması gerekir. Aksi takdirde tedbir kararı kendiliğinden kalkar.

(6) Bölümler, bireysel başvuru incelemesi sırasında temel hak ihlâlinin kanun veya kanun hükmünde kararname hükmünden kaynaklandığı kanaatine varırlarsa iptali istemiyle Genel Kurula başvururlar.

(7) Bireysel başvuruda kanun yolunda gözetilmesi gereken hususlarda inceleme yapılamaz.

(8) Bireysel başvuruların incelenmesinde, bu Kanun ve İçtüzükte hüküm bulunmayan hâllerde ilgili usûl kanunlarının bireysel başvurunun niteliğine uygun hükümleri uygulanır.

(9) Esas hakkında incelemenin usûl ve esasları ile ilgili diğer hususlar İçtüzükle düzenlenir.

Kararlar

MADDE 50- (1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlâl edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlâlin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilebilir.

(2) İhlal bir mahkeme kararından veya idarî işlemten kaynaklanmışsa, ihlâlê konu kararın veya idarî işlemin iptaline karar verilir. Kararın iptali kendiliğinden ihlâlî kaldırmazsa yargılamanın yeniden yapılmasına hükmedilir.

(3) İhlal, bir kamu gücünün kanunen yapması gereken bir işlemi yapmamasından kaynaklanmışsa, Mahkeme, kararının hangi makam tarafından yerine getirileceğini ve özel durumlarda kararın yerine getiriliş şeklini belirleyebilir.

(4) Başvurunun temel bir hakkının ihlâl edilmesi sonucunda uğranılan zararın giderilmesine de hükmedilebilir. Bölümler bu kararları kendileri verebilecekleri gibi genel mahkemelerde dava açılması yolunu gösterebilir.

(5) Bölümlerin esas hakkındaki kararları gerekçeleriyle birlikte ilgililere ve Adalet Bakanlığına tebliğ edilir. Bu kararlar, Mahkemenin internet sayfasında ve Bölümlerce uygun görülenler Resmî Gazete'de yayımlanır.

(6) Bölümlerin esas hakkındaki kararları kesindir ve yasama, yürütme ve yargı organları ile gerçek ve tüzel kişileri bağlar.

(7) Komisyonlar arasındaki içtihat farklılıkları, bağlı oldukları Bölümler; Bölümler arasındaki içtihat farklılıkları ise Genel Kurul tarafından çözülür. Buna ilişkin diğer hususlar İçtüzükle düzenlenir.

(8) Davadan feragat hâlinde, düşme kararı verilir.

Başvuru hakkının kötüye kullanılması

Madde 51- (1) Bireysel başvuru hakkını açıkça kötüye kullandığı saptanan başvuru sahiplerinin yargılama giderlerini ödemesine hükmedilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Siyasî Parti Kapatma ve Dokunulmazlığın Kaldırılması Davaları

Siyasî parti kapatma davaları

MADDE 52- (1) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından açılan dava üzerine Mahkeme, bir siyasî partinin Anayasanın 69 uncu maddesinde sayılan eylemlerinden ötürü kapatılmasına veya dava konusu fiillerin ağırlığına göre Devlet yardımından kısmen ya da tamamen yoksun bırakılmasına, toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğuyla karar verebilir.

(2) Siyasî partilerin kapatılmasına ilişkin davalar, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun davanın mahiyetine uygun hükümleri uygulanmak suretiyle dosya üzerinden Genel Kurulca incelenir ve kesin karara bağlanır.

(3) Başkan, başvurunun incelenmesi için raportör görevlendirir. Raportör ilk inceleme raporunu hazırlayarak Başkanlığa sunar. Yapılacak ilk inceleme sonrasında iddianamenin kabulüne karar verilmesi hâlinde, iddianame ve ekleri ilgili siyasî partiye gönderilerek usûl ve esasa ilişkin savunmaları alınır. Davalı partinin yazılı savunma vermesi hâlinde, bu savunma Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Ayrıca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısından sonra kapatılması istenen siyasî partinin genel başkanlığının veya tayin edeceği bir vekilin sözlü savunması dinlenir. Hakkında siyasî yasaklılık istenenler iddialarla ilgili savunmalarını yazılı olarak sunabilirler.

(4) Genel Kurul, gerekli gördüğü hâllerde sözlü açıklamalarını dinlemek için ilgilileri ve konu hakkında bilgisi olanları çağırabilir.

(5) Siyasî parti kapatma davası sonucunda verilen karar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile ilgili siyasî partiye tebliğ edilir ve Resmî Gazete'de yayımlanır.

Siyasî partilere ihtar verilmesi

MADDE 53- (1) Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, bir siyasî partinin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 101 inci maddesi dışında kalan emredici hükümleriyle diğer kanunların siyasî partilerle ilgili emredici hükümlerine aykırı hareket ettiği iddiasıyla, o parti aleyhine ihtar kararı verilmesi talebiyle Mahkemeye başvurabilir. Mahkemece verilecek süre içinde siyasî partinin savunması alındıktan sonra, bu hükümlere aykırılık tespit edilirse aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasî parti hakkında ihtar kararı verilir.

(2) Bu karar, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ile ilgili siyasî partiye tebliğ edilir ve Resmî Gazete'de yayımlanır.

Dokunulmazlığın kaldırılması veya milletvekilliğinin düşmesi durumlarında iptal talebi

MADDE 54- (1) Yasama dokunulmazlığının kaldırılmasına veya milletvekilliğinin düşmesine ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarına karşı, ilgili milletvekili veya milletvekili olmayan bakan ya da bir diğer milletvekili, kararın alındığı günden başlayarak yedi gün içinde kararın Anayasaya, kanuna veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğüne aykırılığı iddiasıyla iptali için Mahkemeye başvurabilir. Bu talep onbeş gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(2) İptal taleplerinde Mahkeme, ilgilinin ibraz etmesini beklemeksizin gerekli evrakı doğrudan getirtir.

ALTINCI BÖLÜM

Siyasî Partilerin Mali Denetimi

Siyasî partilerin mali denetimi

MADDE 55- (1) Mahkeme siyasî partilerin mal edinimleri ile gelir ve giderlerinin kanuna uygunluğunun denetimi için Sayıştaydan yardım sağlar.

(2) Siyasî partiler, karara bağlanarak birleştirilmiş bulunan kesinhesap ile parti merkez ve bağlı ilçeleri de kapsayan iller teşkilâtının kesinhesaplarının onaylı birer örneğini Haziran ayı sonuna kadar 2820 sayılı Kanuna uygun olarak Sayıştay Başkanlığına gönderirler.

(3) Sayıştayca düzenlenen ilk ve esas incelemeye ilişkin raporlar karara bağlanmak üzere Mahkemeye gönderilir.

Mali denetimde ilk ve esas inceleme

MADDE 56- (1) İlk incelemede kesinhesapların 2820 sayılı Kanunun 73 üncü ve 74 üncü maddelerine uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği ve kesinhesap çizelgelerinde sonuca etkili maddî bir hata veya tutarsızlık bulunup bulunmadığı araştırılır. Siyasî partilerin her kademedeki yetkilileri istenilen bilgi ve belgeleri bildirilen süre içinde vermek zorundadırlar.

(2) Sayıştayca düzenlenecek ilk inceleme raporları en geç iki ay içinde Mahkemeye sunulur. Bu raporda varsa eksiklik, hata veya tutarsızlıklar ortaya konur ve bunların nasıl giderileceği belirtilir. Eksikliklerin tamamlanması, hata ve tutarsızlıkların düzeltilmesi için ilgili siyasî partiye, Mahkemece, bir ayı geçmeyecek uygun bir süre verilir.

(3) Kesinhesaplarda eksiklik, hata ve tutarsızlık bulunmadığının anlaşılması veya bunların usûlünce giderilmesi hâlinde Mahkemece işin esasının incelenmesine karar verilir. Bu karar Sayıştay Başkanlığına ve ilgili partiye bildirilir.

(4) İşin esasına ilişkin inceleme, siyasî partilerin gelir ve giderlerinin, doğru ve kanuna uygun olup olmadığı yönlerinden yapılır.

(5) Doğruluk incelemesi, kesinhesapların dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan incelemeyi kapsar.

(6) Kanuna uygunluk incelemesi, gelirlerin, 2820 sayılı Kanunun 61 ilâ 69 uncu maddelerinde yazılı kaynaklardan elde edilip edilmediğini ve giderlerin 2820 sayılı Kanunun 70 ilâ 72 nci maddelerine uygun olarak yapılıp yapılmadığını tespiti yöneliktir.

(7) Sayıştayca yapılacak incelemeler mahallinde yapılabilir.

(8) Mahkemenin malî denetime ilişkin kararlarının birer örneği ilgili siyasî partiye, Sayıştay Başkanlığına ve ilgili siyasî partinin sicil dosyasına konulmak üzere Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir.

(9) Malî denetim sonucunda verilen kararlar Resmî Gazete’de yayımlanır.

YEDİNCİ BÖLÜM **Yüce Divan Yargılaması**

Duruşma

MADDE 57- (1) Genel Kurul, Yüce Divan sıfatıyla çalışırken yürürlükteki kanunlara göre duruşma yapar ve hüküm verir.

(2) Yüce Divan, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunundaki iddianamenin iadesi sebeplerinden başka esaslı hukuka aykırı hâllerin bulunması hâlinde de iddianamenin veya iddianame yerine geçen belgelerin iadesine karar verebilir.

(3) Yüce Divanda sorgusu yapılmış olan sanığın, sonraki oturumlara gelmemesi ve Yüce Divan tarafından da duruşmada hazır bulunmasına gerek görülmemesi hâllerinde, duruşmadan vâreste tutulma talebi olmasa dahi yokluğunda duruşmaya devam edilerek kamu davası sonuçlandırılabilir. Müdafî her zaman duruşmada hazır bulunabilir.

(4) Duruşma sırasında Başkanın uygun göreceği teknik araçlarla kayıt yapılır. Bu kayda dayanılarak düzenlenen duruşma tutanaklarının her sayfası Başkan ile tutanağı düzenleyenler tarafından imzalanır.

(5) Yüce Divanda savcılık görevini, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili yapar. Yargıtay Cumhuriyet savcılarında görevlendirilen bir veya birkaçı da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekiliyle birlikte duruşmaya iştirak edebilir.

Yeniden inceleme

MADDE 58- (1) Yüce Divan tarafından verilen hükme karşı yeniden inceleme başvurusu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, sanık, müdafî, katılan veya vekili tarafından yapılabilir.

(2) Yeniden inceleme başvurusu hükmün açıklanmasından itibaren onbeş gün içinde Yüce Divana bir dilekçe verilmesi suretiyle yapılır. Hüküm, yeniden incelemeye başvurma hakkı olanların yokluğunda açıklanmışsa, süre tebliğ tarihinden başlar.

(3) Yüce Divan yeniden incelemeyi dosya üzerinden yapar. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekilinin, sanığın veya katılanın istemi üzerine ya da re'sen incelemenin duruşma açılarak yapılmasına da karar verilebilir.

(4) İncelemenin duruşma açılarak yapılmasına karar verilmesi hâlinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısına veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekiline, sanığa, katılana, müdafî ve vekile duruşma günü tebliğ edilir. Sanık, duruşmada hazır bulunabileceği gibi, kendisini bir müdafî ile de temsil ettirebilir.

(5) Duruşmada Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, hazır bulunması hâlinde sanık, müdafî, katılan ve vekili iddia ve savunmalarını açıklar; yeniden inceleme başvurusunda bulunan tarafa önce söz verilir. Her hâlde son söz sanıktır.

(6) Yeniden inceleme, yalnızca başvuruda belirtilen hususlarla sınırlı olarak yapılır. Başvurunun yerinde görülmesi hâlinde aynı zamanda başvuru konusu hakkında da karar verilir. Yeniden inceleme başvurusu üzerine verilen kararlar kesindir.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Yargılamaya İlişkin Diğer Hususlar

Dava ve işlere katılmaya engel durumlar

MADDE 59- (1) Başkan ve üyeler;

a) Kendilerine ait olan veya kendilerini ilgilendiren dava ve işlere,
b) Aralarında evlilik bağı kalkmış olsa bile eşinin, kan veya akrabalık yönünden üstsoy ve altsoyunun, dördüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan yönünden ve akrabalığı doğuran evlilik bağı kalkmış olsa bile üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) akrabalık yönünden civar hısımlarının veya aralarında evlatlık bağı bulunan kimselerin dava ve işlerine,

c) Dava ve iş sahiplerinin vekili, vasisi veya kayyımı sıfatıyla hareket ettiği dava ve işlere,

ç) Hâkim, savcı, hakem sıfatıyla bakmış veya tanık ya da bilirkişi olarak beyanda bulunmuş olduğu dava ve işlere,

d) İstişarî görüş ve düşüncesini ifade etmiş olduğu dava ve işlere, bakamazlar.

Başkan ve üyelerin reddi

MADDE 60- (1) Başkan ve üyeler tarafsız hareket edemeyecekleri kanısını haklı kılan hâllerin olduğu iddiası ile reddolunabilirler.

(2) Bu takdirde, Genel Kurul ya da Bölümlerde ilgili üye katılmaksızın red konusu hakkında kesin karar verilir.

(3) Red şahsidir. Genel Kurul ya da Bölümlerin toplanmasına mani olacak sayıda üyenin reddine ilişkin talepler dinlenmez.

(4) Red dilekçesinde, red sebeplerinin açıkça gösterilmesi ve delillerin birlikte bildirilmesi gereklidir. Bu şartları taşımayan dilekçeler reddolunur. Yemin delil teşkil etmez.

(5) Red talebinin kötü niyetle yapıldığının anlaşılması ve esas yönünden kabul edilmemesi hâlinde, talepte bulunanların her birine Mahkemece beşyüz Türk Lirasından beşbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Çekinme

MADDE 61- (1) Başkan ve üyelerin 59 uncu ve 60 ıncı maddelerde yazılı sebeplere dayanarak davaya veya işe bakmaktan çekinmeleri hâlinde, Genel Kurul çekinme talebinde bulunan Başkan veya üyenin de iştirakiyle konu hakkında kesin kararını verir. Ancak, çekinme talebinde bulunan üye oylamaya katılamaz.

Bilgi ve belge verme yükümlülüğü ile Devlet sırrı niteliğindeki bilgiler

MADDE 62- (1) Mahkeme, kendisine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında kamu idareleri, kamu görevlileri, bankalar ile diğer gerçek ve tüzel kişilerle doğrudan yazışmaya, bilgi ve belge istemeye, gerekli gördüğü her türlü belge, kayıt ve işlemi incelemeye, bilgi almak üzere her derece ve sınıftan kamu görevlileri ile ilgilileri çağırma, idare ve diğer tüzel kişilerden temsilci istemeye yetkilidir. Mahkemenin bu taleplerini belirtilen süre içinde yerine getirmeyenler hakkında genel hükümlere göre doğrudan soruşturma yapılır.

(2) Mahkemenin bakmakla görevli olduğu dava ve işlerle ilgili bilgiler, Devlet sırrı olduğu gerekçesiyle Mahkemeye karşı gizli tutulamaz.

(3) Tanıklık konusu bilgilerin Devlet sırrı niteliğini taşıması hâlinde tanık, Mahkeme tarafından stenograf ve zabıt kâtibi dahi olmaksızın dinlenir. Başkan daha sonra bu tanık açıklamalarından sadece bakılmakta olan davanın esasına etkili olan hususları tutanağa geçirir. Açıklanması, Devletin dış ilişkilerine, millî savunmasına ve millî güvenliğine zarar verebilecek, anayasal düzen ve dış ilişkilerde tehlike yaratabilecek nitelikteki bilgiler Devlet sırrı sayılır.

(4) Bu hükümler sözlü açıklamasına başvuru olanlar ile bilirkişilere de uygulanır.

Araç, gereç ve personelden yararlanma

MADDE 63- (1) Başkan, Yüce Divan, siyasî parti kapatma davaları ve sözlü açıklamalarda duruşmanın gerekli kıldığı durumlarda, Devlet kurum ve kuruluşlarına ait araç, gereç, stenograf ve teknik personelden yararlanmak için istemde bulunabilir. Bu istemler, ilgili makamlarca derhal yerine getirilir.

Harç, vergi ve resimden muafiyet

MADDE 64- (1) Mahkemeye yapılacak bireysel başvurular dışındaki başvurular, alınacak kararlar ve yapılacak işlemler harç, vergi ve resimden muaftır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Kararlar

Oylama şekli ve karar nisabı

MADDE 65- (1) Genel Kurul ve Bölümler kararlarını katılanların salt çoğunluğuyla alır. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu tarafın görüşü doğrultusunda karar verilmiş olur.

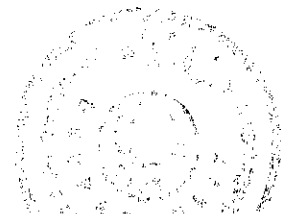
(2) Anayasa değişikliklerinde iptale, siyasî partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu aranır.

(3) Oylamaya en kıdemsiz üyeden başlanır.

Mahkeme kararları

MADDE 66- (1) Mahkeme kararları kesindir. Mahkeme kararları Devletin yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar.

(2) İptal kararları geriye yürümez.

(3) Mahkemece iptaline karar verilen kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü veya bunların belirli madde veya hükümleri, iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Mahkeme gerekli gördüğü hâllerde, Resmî Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabilir.

(4) Mahkeme, bir kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

(5) Mahkeme kararları gerekçeli olarak yazılır. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

(6) Karar taslaklarının hazırlanması ve görüşülmesine ilişkin esaslar İçtüzükte gösterilir.

(7) Kararlar, inceleme veya yargılamaya katılan başkan ve üyeler tarafından imzalanır. Muhalif kalanlar, kararda muhalefet nedenlerini İçtüzükte belirtilecek süre içinde yazılı olarak teslim ederler. Kararlar ilgililere bu şekliyle tebliğ olunur.

(8) İptal ve itiraz başvuruları sonucu verilen gerekçeli kararlar Resmî Gazete’de hemen yayımlanır.

Yargılamanın yenilenmesi

MADDE 67- (1) Mahkemenin siyasî parti kapatma davalarında veya Yüce Divan sıfatıyla verdiği kararlara karşı yargılamanın yenilenmesi 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre istenebilir.

(2) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin, Anayasa Mahkemesinin siyasî parti kapatma veya Yüce Divan sıfatıyla verdiği bir kararının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğine hükmetmesi hâlinde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde Anayasa Mahkemesinden yargılamanın yenilenmesine karar vermesi istenebilir.

(3) Mahkeme, yargılamanın yenilenmesi istemini esaslı ve kabule değer bulursa, yargılamanın yenilenmesine karar verir. İstem genel hükümlere göre sonuçlandırılır.

BEŞİNCİ KISIM

Malî Hükümler, Personel ve Özlük İşleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Malî, Sosyal ve Diğer Haklar

Malî Haklar

MADDE 68- (1) Anayasa Mahkemesi Başkanı, başkanvekilleri, üyeleri, Anayasa Mahkemesi raportörleri, raportör yardımcıları ve raportör yardımcısı adaylarının aylık ve ödenekleriyle diğer malî, sosyal hak ve yardımları bu Kanun hükümlerine tabidir.

(2) Bu Kanunda geçen;

a) Kıstas aylık: En yüksek Devlet memuruna malî haklar kapsamında fiilen yapılmakta olan her türlü ödemeler toplamının brüt tutarını,

b) Bireysel başvuru ödeneği: Görevin niteliği ve gereği olarak brüt aylığın 70 inci maddede gösterilen oranda hesaplanan tutarını, ifade eder.

Aylık tablosu

MADDE 69- (1) Kıstas aylığı oluşturan her bir ödeme unsurunun;

a) Anayasa Mahkemesi Başkanına % 100’ü,

b) Anayasa Mahkemesi başkanvekillerine % 90’ı,

c) Anayasa Mahkemesi üyelerine % 86’sı,

- ç) Birinci sınıf raportörlere % 79'u,
- d) Birinci sınıfa ayrılmış raportörlere % 65'i,
- e) Birinci derecede bulunan diğer raportörlere % 55'i,
- f) İkinci derecede bulunan raportörlere % 53'ü,
- g) Üçüncü derecede bulunan raportörlere % 51'i,
- ğ) Dördüncü derecede bulunan raportörlere % 49'u,
- h) Beşinci derecede bulunan raportörlere % 47'si,
- ı) Altıncı derecede bulunan raportörlere % 45'i,
- i) Yedinci derecede bulunan raportörlere % 43'ü,
- j) Sekizinci derecede bulunan raportörlere % 41'i,
- k) Birinci derecede bulunan raportör yardımcılara % 65'i,
- l) İkinci derecede bulunan raportör yardımcılara % 56'sı,
- m) Üçüncü derecede bulunan raportör yardımcılara % 54'ü,
- n) Dördüncü derecede bulunan raportör yardımcılara % 52'si,
- o) Beşinci derecede bulunan raportör yardımcılara % 50'si,
- ö) Altıncı derecede bulunan raportör yardımcılara % 47'si,
- p) Yedinci derecede bulunan raportör yardımcılara % 46'sı,
- r) Sekizinci derecede bulunan raportör yardımcılara % 44'ü,
- s) Raportör yardımcısı adaylarına % 42'si,

oranında aylık ödeme yapılır. Bu madde kapsamındaki ödeme unsurları arasında yer alan ikramiyenin hesabında, kıstas aylık içindeki ikramiyenin bir malî yıldaki toplam tutarının onikide biri dikkate alınır.

(2) Dereceleri yükselen Anayasa Mahkemesi raportörleri ve raportör yardımcıları yeni derecelerine ilişkin aylığa, söz konusu yükselmelerinin geçerlilik tarihlerini takip eden ayın onbeşinden itibaren hak kazanırlar.

(3) Birinci sınıf raportörlerin almakta oldukları aylık oranlarına, ödemeye esas olacak olan oran birinci fıkranın (c) bendindeki oranı geçmemek üzere, birinci sınıfa ayrılma niteliklerini kaybetmemeleri koşuluyla her üç yılda bir, iki puan ilâve edilir.

(4) Kıstas aylığı oluşturan ödeme unsurlarından vergiye tâbi olmayanlar, bu maddeye göre yapılacak ödemelerde de aynı şekilde vergiye tâbi olmaz.

(5) Birinci fıkrada unvanları belirtilenlerden Anayasa Mahkemesi Başkanı, başkanvekilleri, üyeleri ile Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ve raportörlere aynı maddeye göre ödenmekte olan brüt aylıklarının % 10'u oranında yargı ödeneği verilir.

(6) Yükseköğretim kurumlarından veya Sayıştay'dan gelen raportörlere, aynı derece, kademe ve kıdemdeki hâkim ve savcı raportörlere ödenen aylık ve ödenekler esas alınarak ödeme yapılır.

(7) Bu maddeye göre ödeme yapılanlara; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında yapılan ödemeler ile temsil, makam ve yüksek hâkimlik tazminatları ödenmez ve 657 sayılı Kanunun 152 nci maddesi uyarınca ödeme yapılmaz.

(8) Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerinin ek göstergeleri sırasıyla (9.000) ve (8.000), yüksek hâkimlik tazminat göstergeleri ise (17.000)'dir.

Bireysel başvuru ödeneği

MADDE 70- (1) Aylık ve ödeneklerinden ayrı olarak her ay Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyelerine (40.000), 24. üncü maddenin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine göre görevlendirilen raportörlere (10.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda bireysel başvuru ödeneği verilir.

(2) Bu maddeye göre yapılacak ödemeler hakkında aylıklara ilişkin hükümler uygulanır ve damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tâbi tutulmaz.

(3) Bireysel başvuru ödeneği, her ne şekilde olursa olsun başka bir ödemenin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

İzin

MADDE 71- (1) Başkan ve üyelerin, Yüce Divan sıfatıyla bakılan veya Anayasaya göre süreye tâbi olan işlerin engellenmemesi kaydıyla otuzbeş günlük yıllık izin hakları vardır.

(2) Hastalık ve mazeret izinleri genel hükümlere tâbidir. Yıllık ve mazeret izinleri Başkan tarafından verilir.

Sağlık işleri ve tedavi

MADDE 72- (1) Diğer kanunlardaki sınırlamalar dikkate alınmaksızın Başkan, üyeler ve bunların emeklileri ile raportörler ve bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin sağlık giderleri Mahkeme bütçesinden ödenir. Buna ilişkin usûl ve esaslar İçtüzükle düzenlenir. Başkan, üyeler ve bunların emeklileri ile raportörlerin sosyal güvenliğe tâbi olarak çalışan eşleri de bu kapsamda değerlendirilir.

Yol giderleri, tazminatlar ve gündelikler

MADDE 73- (1) Başkan, başkanvekilleri, üyeler, raportörler ve raportör yardımcıları ile personelden keşif, bilirkişi incelemesi veya buna benzer inceleme yapmak üzere görevlendirilenlere gerçek yol giderleri ile görevde geçen günler için ek gösterge dâhil brüt aylık tutarlarının Başkan ve üyeler için yirmide biri, raportörler ve personel için otuzda biri oranında gündelik verilir. Bu gündelikler zorunlu giderleri karşılamazsa, aradaki fark belgelere dayalı olmak üzere ayrıca ödenir.

Performans ödemesi

MADDE 74- (1) Mahkemenin 657 sayılı Kanuna tâbi personelinden, Başkan tarafından önceden belirlenen performans kriterlerinin asgârî yüzde doksanını yerine getirenler arasından, Başkan tarafından üstün gayret ve çalışmaları sonucu emsallerine göre başarılı çalışmalar yaptıkları tespit edilenlere; bütçede performans ödemesi için yeterli ödenek bulunması kaydıyla, her ay (5.000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçmemek üzere, Başkan tarafından belirlenecek tutarda performans ödemesi yapılabilir.

(2) Bu maddenin uygulanmasına dair usûl ve esaslar Başkan tarafından belirlenir.

Kuruluş günü ve onur belgesi verilmesi

MADDE 75- (1) Her yılın Nisan ayının 25 inci günü Mahkemenin kuruluş günüdür. Kuruluş günü törenlerle kutlanır, seminer, konferans ve benzeri etkinlikler tertiplenebilir.

(2) Emekliye ayrılmış olan Başkanlar, Başkanvekilleri ve üyelere onur belgeleri ve geçmiş hizmetlerinin anısını simgeleyen birer armağan verilir.

(3) Bu amaçla yapılacak tören ve armağanların giderini karşılamak üzere her yıl Mahkeme bütçesine yeterli ödenek konulur. Bu amaçla yapılacak harcamalar 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tâbi değildir.

Yabancı ülkelere gönderilme

MADDE 76- (1) Raportörler ve raportör yardımcıları bilgi ve görgülerini artırma, lisansüstü eğitim, bilimsel araştırma ya da karşılıklı işbirliği çerçevesinde yabancı ülke mahkemeleri, üniversiteler veya uluslararası kuruluşlarda çalışmak veya öğrenim görmek üzere Başkanlıkça iki yıla kadar yurt dışında görevlendirilebilirler. Başkanlıkça gerekli görüldüğü takdirde bu süreler bir katına kadar uzatılabilir.

(2) Bu kapsamda yurtdışında görevlendirilenlerin; malî hakları, yükümlülükleri, mecburî hizmetleri, giderlerinin karşılanması, aylık ve ödeneklerinin transferi konularında Devlet memurlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(3) Bu Kanun hükümlerine göre yabancı ülkelere gönderilenlerin derece yükselmeleri, kademe ilerlemeleri, emeklilik, aylık, ödenek ve diğer bütün özlük hakları ile yükümlülükleri devam eder.

Kadrolar

MADDE 77- (1) Mahkemeye ait kadroların tespiti, ihdası, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Anayasa Mahkemesi Başkanlığında; Genel Sekreter Yardımcısı, Yazı İşleri Müdürü, Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü, Kararlar Müdürü, Özel Kalem Müdürü, Arşiv Müdürü, Mali İşler Müdürü, Bilgi İşlem Merkezi Müdürü, Personel ve Eğitim Müdürü, Yayın İşleri Müdürü, Kütüphane Müdürü, İdari İşler Müdürü, Müdür, Ayniyat Saymanı ve Sivil Savunma Uzmanı kadro unvanlı görevlerde bulunanların görevleri, bu Kanunun yayımı tarihinde sona erer. Bunlar en geç altı ay içinde Mahkemede ya da Adalet Bakanlığı teşkilâtında derece ve kademelerine uygun kadrolara atanırlar. Atama işlemi yapılmaya kadar Başkanlıkça durumlarına uygun işlerde görevlendirilebilirler. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî haklarını almaya devam ederler. Söz konusu personelin, atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminatları ile diğer malî hakları toplamı, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî hakları net tutarından az olması hâlinde, aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar, atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tâbi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

(2) Bu Kanunun yayımı tarihinde Başkanlığa ait kadrolarda bulunanlardan, birinci fıkra da sayılanlar hariç kadro ve görev unvanı değişmeyenler Başkanlığa ait aynı unvanlı kadrolara atanmış sayılırlar.

(3) Bu Kanuna göre yeniden düzenleme ve atamalar yapılmaya kadar Mahkemenin değişen veya yeniden kurulan birimlerine verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir. Başkanlık, teşkilâtını ve kadrolarını en geç altı ay içinde bu Kanuna uygun hâle getirir. Bu çerçevede kadro değişiklikleri 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 9 uncu maddesinin son fıkrası hükmü uygulanmaksızın anılan Kanun Hükmünde Kararnamenin hükümlerine göre yürütülür.

(4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Başkan ve Başkanvekili, seçildikleri tarihte geçerli olan süreyi tamamlar.

(5) Bu Kanunda öngörülen İçtüzük ve Yönetmelik Başkanlıkça en geç altı ay içerisinde hazırlanarak yürürlüğe konulur. İçtüzük ve Yönetmelik yürürlüğe girinceye kadar, mevcut İçtüzük ve Yönetmeliğin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(6) Mevzuatta 10/11/1983 tarihli ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usûlleri Hakkındaki Kanuna yapılmış olan atıflar, bu Kanuna aykırı hükümleri hariç, bu Kanuna yapılmış sayılır.

(7) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleştirilen tedavi giderleri hakkında bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 2949 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi hükümleri esas alınır.

(8) Mahkeme, 23/9/2012 tarihinden sonra kesinleşerek tebliğ edilmiş nihai işlem ve kararlar aleyhine yapılacak bireysel başvuruları inceler.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 78- (1) 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 5/1/1961 tarihli ve 237 sayılı Taşit Kanununun eki (1) sayılı cetvelde yer alan "Anayasa Mahkemesi Başkanı" ibaresi "Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri" olarak değiştirilmiştir.

(3) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 13 üncü maddesinde yer alan "Anayasa Mahkemesi," ibaresi "Anayasa Mahkemesi Başkan ve üyeleri ile" olarak

değiştirilmiştir.

(4) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun; 1 inci ve 2 nci maddelerinde yer alan "Anayasa Mahkemesi" ibareleri, 103 üncü maddesinde yer alan "Anayasa Mahkemesi Başkanı," "Anayasa Mahkemesi Başkanvekili, Anayasa Mahkemesi Üyeleri," ibareleri ile anılan Kanunun eki (I) sayılı ek gösterge cetvelinde yer alan "Anayasa Mahkemesi Başkanı," "Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ile", "Anayasa Mahkemesi üyeleri," ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

(5) 23/1/1987 tarihli ve 270 sayılı Yüksek Hâkimlik Tazminatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinde yer alan "Anayasa Mahkemesi Başkanı," "Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanı ile" ve "Anayasa Mahkemesi Üyeleri," ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

(6) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 59 uncu maddesine "Genel Sekreter Sekreterliğine," ibaresinden sonra gelmek üzere "Anayasa Mahkemesi Basın Müşavirliğine," ibaresi eklenmiştir.

(7) 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekinde yer alan Anayasa Mahkemesi Başkanlığı bölümündeki (I) sayılı cetveldeki kadrolar iptal edilerek cetvellerden çıkarılmış ve ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde Anayasa Mahkemesi Başkanlığı bölümüne eklenmiştir. Ekli (3) ve (4) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (II) sayılı cetvellerin Adalet Bakanlığı ve Sayıştay Başkanlığına ilişkin bölümlerine eklenmiştir.

(8) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun eki (II) sayılı cetvelin (5) numaralı başlığının altındaki kısma "Anayasa Mahkemesi Başkanlığı Müdürleri" ibaresi eklenmiştir.

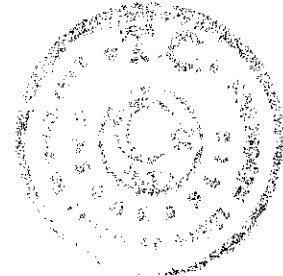
(9) 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa 5 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde ile anılan Kanuna ekli (1) sayılı tarifenin "(A) Mahkeme Harçları" başlıklı bölümünün ilk cümlesine "yargı konularında" ibaresinden sonra gelmek üzere " bireysel başvurularda" ibaresi ve "I- Başvurma harcı:" başlıklı bendine aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"Anayasa Mahkemesine yapılacak bireysel başvurular

MADDE 5/A- Anayasa Mahkemesine yapılacak bireysel başvurulardan (1) sayılı tarife gereğince harç alınır."

"4. Anayasa Mahkemesinde.

150,00 TL"

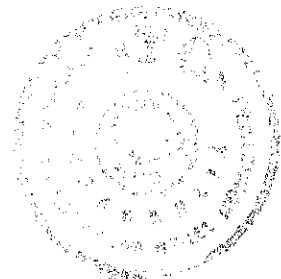
(1) SAYILI LİSTE

KURUMU
TEŞKİLÂTI

: ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
: MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
Üye	1	17
Raportör (Hakim ve Savcı)	1	30
Raportör (Hakim ve Savcı)	2	18
Raportör (Hakim ve Savcı)	3	19
Raportör (Uzman Denetçi)	1	6
Raportör (Başdenetçi)	2	5
Raportör (Denetçi)	4	4
Raportör (Doçent)	1	4
Raportör (Yardımcı Doçent)	1	9
Raportör (Doktor Araştırma Görevlisi)	5	3
Raportör (Raportör Yardımcısı)	5	15
TOPLAM		130

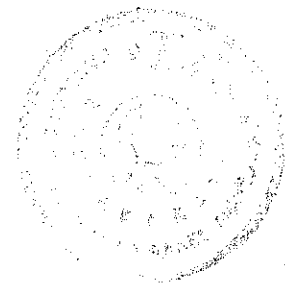
(2) SAYILI LİSTE

KURUMU : ANAYASA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
GİH	Basın Müşaviri	1	2
GİH	Mütercim	5	10
GİH	Raportör Yardımcısı	6	5
GİH	Raportör Yardımcısı	7	10
GİH	Raportör Yardımcısı	8	30
GİH	Raportör Yardımcısı	9	45
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	1
GİH	Dış İlişkiler Müdürü	1	1
GİH	Strateji Geliştirme Müdürü	1	1
GİH	Teknik Hizmetler Müdürü	1	1
GİH	İdarî ve Malî İşler Müdürü	1	1
GİH	Personel Müdürü	1	1
GİH	Basın-Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürü	1	1
GİH	Özel Kalem Müdürü	1	1
GİH	Uzman	1	12
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	1	1
GİH	Şef	3	15
GİH	Şef	4	3
GİH	Şef	5	3
GİH	Şef	6	3
GİH	Kütüphaneci	8	1
GİH	Kütüphaneci	7	2
GİH	Programcı	6	6
GİH	Çözümleyici	1	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	30
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	15
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	75
GİH	Şoför	5	15
GİH	Şoför	6	5
GİH	Şoför	7	5
GİH	Şoför	8	5
GİH	Şoför	9	5
GİH	Şoför	10	5
GİH	Santral Memuru	5	1
GİH	Santral Memuru	11	2
SH	Tabip	1	1
SH	Hemşire	1	1
SH	Hemşire	3	1
TH	Mühendis	7	1

TH	Mühendis	6	1
TH	Tekniker	3	1
TH	Tekniker	6	3
TH	Tekniker	7	6
TH	Teknisyen	3	4
TH	Teknisyen	4	2
TH	Teknisyen	5	2
TH	Teknisyen	7	1
TH	Teknisyen	8	4
TH	Teknisyen	9	4
YH	Hizmetli	5	7
YH	Hizmetli	6	5
YH	Hizmetli	7	5
YH	Hizmetli	8	3
YH	Hizmetli	9	2
YH	Hizmetli	10	5
YH	Hizmetli	11	5
YH	Dağıtıcı	5	1
YH	Dağıtıcı	9	1
YH	Dağıtıcı	10	1
YH	Mübaşir	5	2
YH	Bekçi	5	3
YH	Bekçi	7	2
YH	Bekçi	10	2
YH	Bekçi	11	15
YH	Aşçı	5	3
YH	Aşçı	9	3
TOPLAM:			437

(3) SAYILI LİSTE

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : TAŞRA

İHDAS EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
Raportör (Hakim ve Savcı)	1	30
Raportör (Hakim ve Savcı)	2	18
Raportör (Hakim ve Savcı)	3	19
TOPLAM		67

(4) SAYILI LİSTE

KURUMU : SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

İHDAS EDİLEN KADROLAR

UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ
Raportör (Uzman Denetçi)	1	6
Raportör (Başdenetçi)	2	5
Raportör (Denetçi)	4	4
TOPLAM		15

T/ 190

Yürürlük

MADDE 79- (1) Bu Kanunun;

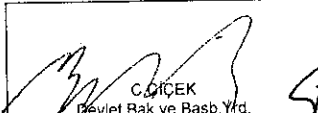
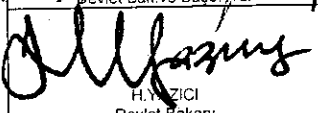
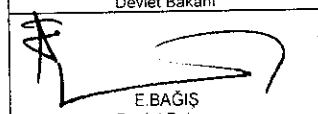
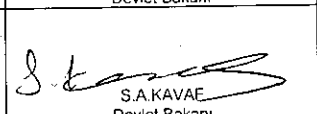
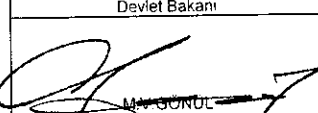
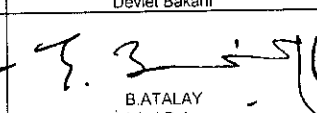
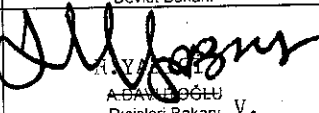
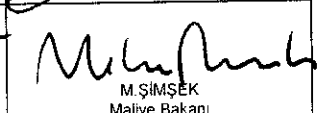
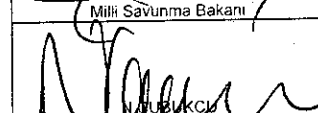
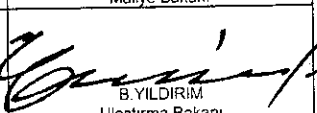
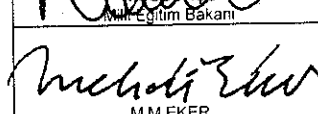
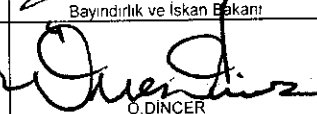
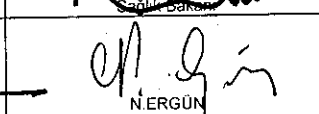
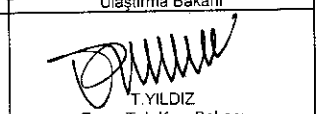
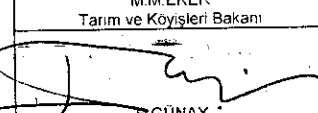
- a) 45 ilâ 51 inci maddeleri 23/9/2012 tarihinde,
 - b) Diğer hükümleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 80- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 C. ÇİÇEK Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ARINÇ Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 A. BABACAN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. MAYDIN Devlet Bakanı V.
 H. Y. ZİCİ Devlet Bakanı	 F. N. ÖZAK Devlet Bakanı	 M. Z. ÇAĞLAYAN Devlet Bakanı	 F. ÇELİK Devlet Bakanı
 E. BAĞIŞ Devlet Bakanı	 S. A. KAVAE Devlet Bakanı	 C. YILMAZ Devlet Bakanı	 S. ERGİN Adalet Bakanı
 M. GÜNÜL Millî Savunma Bakanı	 B. ATALAY İçişleri Bakanı	 A. BAYRAMOĞLU Dışişleri Bakanı V.	 M. ŞİMŞEK Maliye Bakanı
 N. YILMAZ Millî Eğitim Bakanı	 M. DEMİR Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Saglık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 M. MEKER Tarım ve Köyşleri Bakanı	 O. DİNÇER Çalışma ve Sos. G. v. Bakanı	 N. ERGÜN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 T. YILDIZ En. ve Tab. Kay. Bakanı
 E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	 Y. ERGÜL Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101- 248

1257